

NACKA
KOMMUN

Kallelse/föredragningslista
28 april 2021

Äldrenämnden

Tid: kl. 18:00-21:20

Plats: Nacka stadshus

Karin Teljstedt (KD), ordförande

Äldrenämnden

1. Mötesinformation

Förslag till beslut

Sammanträde kl 18:00, se separat information om distansdeltagande.

Gruppmöte innan sammanträdet kl 17:00, separata länkar.

Politisk beredning den 24 mars 2021 kl 08:30, länk skickas till berörda.

2. Närvaro

3. Justering

4. Fastställande av föredragningslista

5. Lägesrapport Covid-19

Förslag till beslut

Muntlig information.

6. Ekonomisk månadsrapport mars 2021 (ÄLN 2021/90)

Förslag till beslut

Äldrenämnden noterar information till protokollet.

7. Statsbidrag och stimulansmedel 2021 (ÄLN 2021/84)

Förslag till beslut

Äldrenämnden noterar informationen till protokollet.

8. Språksatsning för personal inom äldreomsorg (ÄLN 2021/77)

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att språksatsningen 2021 för personal inom äldreomsorg ska fokusera på språkombud och särskild utbildning i svenska för vissa medarbetare under förutsättning att medel för detta beviljas.

9. Riktad satsning på anhörigstöd samt för att motverka ofrivillig ensamhet för äldre (ÄLN 2021/81)

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar om att införa insatsen väntjänst i projektform samt att arrangera temadagar för anhöriga under 2021. Det ingår i projektet att se över möjligheten för civilsamhället att starta upp en sk väntjänst.

Äldrenämnden

- 10. Beslut om generellt föreningsbidrag till SPF Seniorerna Nacka 2021 (ÄLN 2021/53)**

Förslag till beslut
Äldrenämnden bifaller SPF Seniorerna Nacka organisationsnummer 802406–3649 ansökan om generellt bidrag till pensionärsförening med 60 360 kronor för 2021.
- 11. Beslut om verksamhetsbidrag 2021 till PRO Saltsjöbaden (ÄLN 2021/87)**

Förslag till beslut
Äldrenämnden bifaller ansökan om verksamhetsbidrag för 2021 till PRO Saltsjöbaden med organisationsnummer 814000–6019 med 40 000 kronor. Verksamhetsbidragets användning ska redovisas skriftligen till äldrenämnden senast den 1 november 2021.
- 12. Överenskommelse om samverkan vid uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård (ÄLN 2021/3)**

Förslag till beslut
Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta överenskommelsen om samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län.
- 13. Remiss Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen Yttrande till Regionstyrelsen, Stockholms region (ÄLN 2021/89)**

Förslag till beslut
Äldrenämnden lämnar synpunkter över remissen Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen till kommunstyrelsen för vidare handläggning.
- 14. Remiss - Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030 (ÄLN 2021/88)**

Förslag till beslut
Äldrenämnden lämnar synpunkter över remissen Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030 till kommunstyrelsen för vidare handläggning.
- 15. Information från social- och äldredirektören samt äldreheten**

NACKA
KOMMUN

Kallelse/föredragningslista
28 april 2021

Äldrenämnden

16. Anmälan av delegationsbeslut (ÄLN 2021/44)

Förslag till beslut

Äldrenämnden tar del av anmälda delegationsbeslut.

17. Anmälningar (ÄLN 2021/45)

Förslag till beslut

Äldrenämnden tar del av utsända anmälningar.

18. Övriga frågor

Ekonomisk månadsrapport mars 2021

6

ÄLN 2021/90

2021-04-14

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/90

Äldrenämnden

Ekonomisk månadsrapport mars 2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden noterar information till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

För mars månad visar äldrenämnden nollprognos. Överskottet på dagverksamhet och turbundna resor balanseras mot korttidsboende och särskilt boende.

Ärendet

Månadsrapporten beskriver läget i korthet, verksamhetens resultat och ekonomiskt resultat. Insatsen särskilt boende för äldre har haft en kraftig volymökning januari fram till mars från en låg utgångsnivå. Volymökningen beror på att vaccinationerna är klara och att inflyttningen åter ökar. Det finns ett uppdämt behov av särskilt boende som nu bedöms fortsätta i minskad takt för april månad för att sen återgå till normalläge. Baserat på tidigare trend finns en tendens till ett mindre underskott.

Hemtjänst visar nollprognos. Den volymminskning om 2% färre utförda timmar och minskning om 15 % av antalet kunder med utförd tid mellan mars och december 2020 kvarstår. Med ökande vaccinationsgrad förväntas 141 kunder med beviljad tid återkomma fram till december. Den marginella minskningen av antalet timmar jämfört med antal kunder med utförd tid antas bero på en omställning där kunder med enklare insatser och färre timmar löser insatsen på egen hand. Vi ser även fortsatt en ökning av utförda timmar per kund som delvis förklaras av att kunder med färre insatser lämnar men även av extra tid för hantering av skyddsutrustning. Den utförda tiden i förhållande till beställd tid har ökat under året och antas vara en effekt av att kunder med enklare insatser minskat. Återgången av kunder antas balansera nuvarande överskott.

Insatsen dagverksamhet kommer att visa ett överskott efter vårens nedstängning. Prognosen grundar sig på en återöppning av dagverksamheten på 25% i maj och en återgång mot full kapacitet till hösten. Stängningen av dagverksamhet drar med sig verksamheterna turbundna resor och färdtjänst under posten övrig verksamhet som väntas lämna ett överskott givet ett öppnande i maj.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut får inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Månadsrapport mars Äldrenämnden

Bilaga 2 Tabell

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Mathias Möller
Controller
Controllerenheten

Månadsrapport mars

Äldrenämnden

Mar 2021

Innehållsförteckning

1	Läget i korthet	3
2	Verksamhetsresultat	4
3	Ekonomiskt resultat	5
3.1	Ekonomisk tabell.....	8
4	Investeringar.....	9
4.1	Investeringstabeller	9
	<i>Tabell 1. Periodens ack utfall mot årsbudget</i>	<i>9</i>
	<i>Tabell 2. Största pågående projekt för perioden.....</i>	<i>9</i>
	<i>Tabell 3. Projekt med störst avvikelse mot årets projektbudget</i>	<i>9</i>
	<i>Tabell 4. Färdigställda projekt under året</i>	<i>10</i>
5	Åtgärdsplan	11

I Läget i korthet

Precis före nyår initierades vaccinationerna av kunder på säbo. Alla kunder är nu vaccinerade och smittan är mycket låg på säbo. Det finns ett uppdämt behov vad gäller platser på säbo, och under de tre första månaderna har flera nya kunder flyttat in. Vad gäller hemtjänst har de 15% kunder som avsåg sig hemtjänst förra året ännu inte återvänt. Dagverksamheten har varit stängd, men nu i takt med att vaccinationerna blir klara planeras en öppning i maj igen.

Anhörigvårdare har dragit ett tungt lass under pandemin. Äldreenheten har fått i uppdrag att ta fram en riktad satsning för dem.

VI fortsätter med en tät kommunikation med våra anordnare i form av löpande informationsutskick och veckovisa enkäter om antal smittade samt påverkan på bemanningen. Anordnarmöten har genomförts med högt deltagande via Teams.

Medarbetarna på äldreenheten jobbar i stor utsträckning på distans. Som i samhället i övrigt har sjukfrånvaro till följd av covid ökat bland enhetens medarbetare. Äldreenheten har tillsammans med de två andra enheterna inom sociala omsorgsprocessen infört användning av munskydd de tillfällen man är på plats i stadshuset. Biståndshandläggarna gör endast nödvändiga hembesök, och då alltid med andningsskydd.

Såväl interna som externa möten sker via Teams och vi har nu en lösning på plats för att kunna signera en stor andel dokument digitalt. Beslut har nyligen fattats om att övergå till digital arkivering av personakter från 2022. Äldreenheten ska även titta vidare på möjligheter till digital posthantering.

2 Verksamhetsresultat

Övergripande mål	Fokusområde
Maximalt värde för skattepengarna	■ Äldreomsorgen utvecklas utifrån Nackabornas behov. Insatser som erbjuds håller en hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses med varierade och effektiva arbetssätt som anpassas efter individens förutsättningar och behov.
Bästa utveckling för alla	■ Seniorer känner sig trygga och är delaktiga i hur omsorgen utformas. Individens behov är i centrum för utformandet av stödet och samordnas utifrån individens förutsättningar. Psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet motverkas genom förebyggande arbete. Anhöriga och närstående erbjuds stöd och hjälp.
Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	■ Nacka är en äldrevänlig kommun som ger goda förutsättningar för hälsosamt åldrande och som möjliggör välbefinnande hela livet. Seniorer har möjlighet att välja mellan attraktiva särskilda boenden. Det finns lättillgängliga dagverksamheter och mötesplatser som stimulerar till god fysisk, psykisk- och social hälsa.
Stark och balanserad tillväxt	■ Valfärden för Nackas seniorer utvecklas i nära samarbete mellan kunder, anordnare, hälso- och sjukvård samt civilsamhället. Tillsammans utvecklar vi effektiva arbetssätt för att möta det ökade antalet seniorers behov.

Indikatorer och fler resultat med koppling till fokusområdena rapporteras i samband med Tertial I.

Äldreenheten har under perioden arbetat med utvecklingsarbeten utifrån uppdrag i mål och budget samt erhållna stimulansmedel.

Fram till mars erbjöds Nackas seniorer olika former av pandemianpassade aktiviteter. Under samlingsnamnet "En aktiv vinter" har följande aktiviteter genomförts:

- Telefonsstöd till dagverksamhetskunder och anhöriga
- Anhörigträffar digitalt
- Balansskola online
- Träningstips online
- Programmet "Sköna övningar"
- Digital Qigong
- Utomhusträning för seniorer
- Utomhus-kafé via Orminge Folkets hus

Kvalitetsuppföljningar har genomförts av två säsbon och en hemtjänstanordnare. Det särskilda boendet Kungshamn har arbetat utifrån en tidigare åtgärdsplan och åstadkommit kvalitetsförbättringar. Gammeluddshemmet, ett särskilt boende som funnits länge i Nacka, fick en andra varning i mars och äldrenämnden följer nu deras arbete med en ny åtgärdsplan.

Hemtjänstavgiften höjdes vid årsskiftet till 300 kronor. Nacka har haft mycket låg timtaxa i jämförelse med andra kommuner. Alla ska ha råd att ta emot hjälp och om man har behov av stöd, men inte råd, reduceras avgiften. Efter höjningen har 16 kunder av sagt sig sin hemtjänst med hänvisningen till taxehöjningen.

Upphandlingen av matdistribution med efterföljande överprövning är nu avslutad och leverantören Nordrest vann. Första leverans till de cirka 130 kunderna är torsdag den 15 april. Kunderna kan beställa sin matlåda på pappersblankett, men även digitalt. Matlådorna till kunderna lagas från eget kök så det finns goda möjligheter för kunderna att påverka maten.

3 Ekonomiskt resultat

Äldrenämndens utfall ligger på ett underskott om 11,6 miljoner kronor

Äldreenheten ser att övrig verksamhet har ett underskott om 13,5 miljoner kronor för perioden. Underskottet beror på coronarelaterade inköp av skyddsutrustning och har för fjolåret ersatts med statsbidrag. För 2021 har än så länge inget statsbidrag utlysts men äldreenheten förväntar sig att coronarelaterade kostnader kommer ersättas fullt ut via statsbidrag.

Utfall särskilt boende

Äldreenheten ser att insatsen särskilt boende har ett underskott om 2,2 miljoner kronor för perioden, varav 1,6 miljoner kronor beror på en missad periodisering i årsbokslutet. Resterande överskott om 0,8 mnkr förklaras av volymförändringar under året med en ökning från 634 kunder i januari till 662 kunder i mars. Volymökningen beror på att vaccinationen är klar och att inflyttningen åter ökar. Inom särskilt boende avtal har det skett volymminskning från 36 till 33 profilkunder under årets första månader och lämnar tillsammans med HVB ett överskott om 1,1 miljon.

Utfall hemtjänst

Äldreenheten ser att hemtjänst har ett överskott om 1,4 miljon kronor. Överskottet beror på den coronarelaterade volymminskningen. Hemtjänsten har inte påverkats lika kraftigt som särskilt boende och har trots tapp på 15 % av kunderna endast minskat antalet utförda timmar med 2 %.

Utfall dagverksamhet, trygghetslarm, verksamhet med beslut enligt LSS och övrig verksamhet

Dagverksamheten bidrar med ett överskott om 1,9 miljoner kronor för perioden efter nedstängningen förra året vilket påverkar turbundna resor och färdtjänst under posten övrig verksamhet som har ett samlat överskott om 1,4 miljoner kronor. Dagverksamheten öppnar i början av maj igen för ett begränsat antal kunder.

Överskottet dämpas av korttidsvård som har ett underskott om 0,5 miljoner kronor som beror på extra direktupphandlade coronarelaterade platser.

Äldrenämnden visar nollprognos

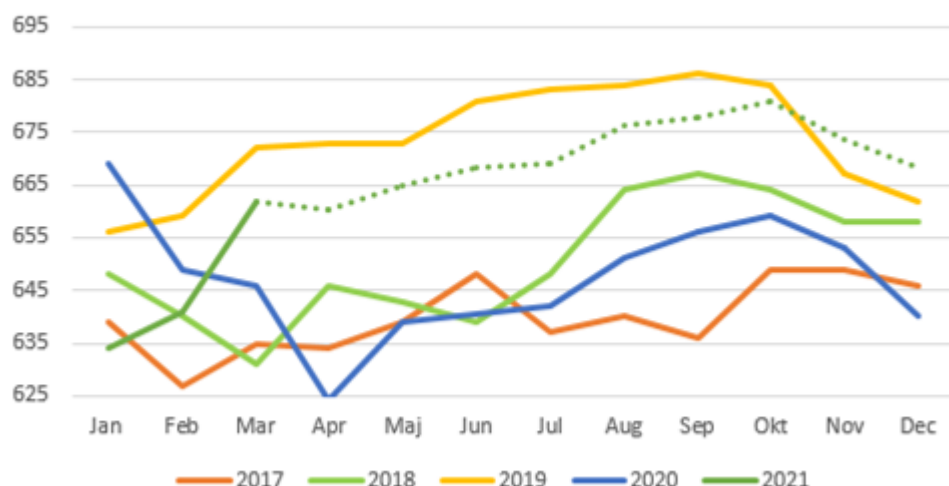
Äldreenheten förutsätter att det blir en fortsättning på coronastatsbidragen.

I skrivande stund är smittan hög. Vecka 13 hade Nacka 494 smittade per 100 000. Kunderna är färdigvaccinerade på särskilt boende och för hemtjänstkunderna pågår vaccinationerna alltjämt.

Prognos särskilt boende

Äldrenämnden ser att insatsen särskilt boende för äldre har haft en kraftig volymökning januari fram till mars från en låg utgångsnivå. Volymökningen beror på att vaccinationerna är klara och att inflyttningen åter ökar. Det finns ett uppdämt behov av särskilt boende som nu bedöms fortsätta i minskad takt för april månad för att sen återgå till normalläge. Baserat på tidigare trend finns en tendens till ett mindre underskott.

Beläggning per månad

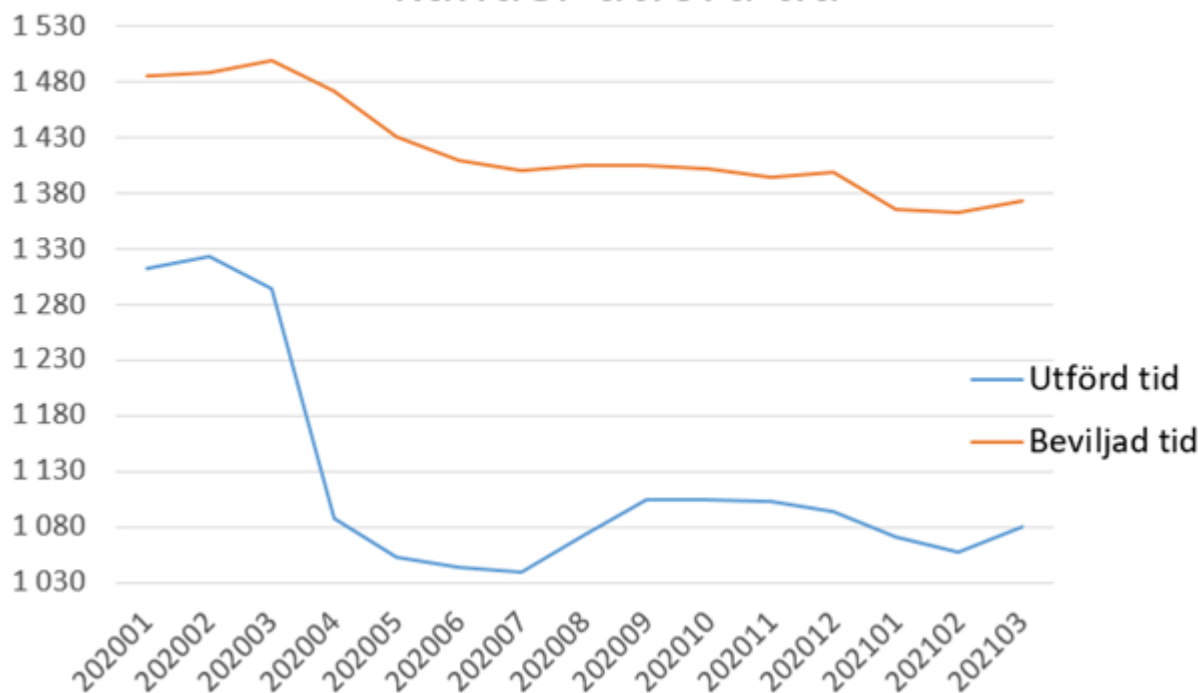
Särskilt boende har ett enskilt ärende med högre dygnskostnad på grund av särskilda behov som medför kostnader om 2,6 mnkr under året.

Särskilt boende avtal med profil och HVB-platser förväntas lämna ett volymrelaterat överskott.

Prognos hemtjänst

Äldreheten visar nollprognos för insatsen hemtjänst. Den volymminskning om 2% färre utförda timmar och minskning om 15 % av antalet kunder med utförd tid mellan mars och december 2020 kvarstår. Med ökande vaccinationsgrad förväntas 141 kunder med beviljad tid återkomma fram till december. Den marginella minskningen av antalet timmar jämfört med antal kunder med utförd tid antas bero på en omställning där kunder med enklare insatser och färre timmar löser insatsen på egen hand. Vi ser även fortsatt en ökning av utförda timmar per kund som delvis förklaras av att kunder med färre insatser lämnar men även av extra tid för hantering av skyddsutrustning. Den utförda tiden i förhållande till beställd tid har ökat under året och antas vara en effekt av att kunder med enklare insatser minskat. Återgången av kunder antas balansera nuvarande överskott.

Antal kunder beviljad tid - antal kunder utförd tid

Trygghetslarm

Trygghetslarm visar nollprognos och ligger enligt budget.

Prognos dagverksamhet, korttidsvård, myndighet & huvudmannaskap och övrig verksamhet

Insatsen dagverksamhet kommer att visa ett överskott efter vårens nedstängning. Prognosen grundar sig på en återöppning av dagverksamheten på 25% i maj och en återgång mot full kapacitet till hösten. Stängningen av dagverksamhet drar med sig verksamheterna turbundna resor och färdtjänst under posten övrig verksamhet som väntas lämna ett överskott givet ett öppnande i maj.

Under övrig verksamhet ingår kostnaden för utskrivningsklara med lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (LUS). Kostnadsansvaret för kommunen har ökat. Detta genom ett ökat ersättningsbelopp (8200 kr/dag), men också då antalet dagar innan kommunens kostnadsansvar träder in ändrats från fem till två dagar. Trots förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare för att möta en snabb utskrivning beräknas ändå kostnader uppstå för utskrivningsklara dagar. I marsprognosen visar Äldrenämnden nollprognos för medicinskt färdigbehandlade.

Korttidsvården visar på ett mindre underskott som beror på ökat antal köpta platser varav flera coronarelaterade. Upphandling är genomförd av enstaka korttidsplatser för att rationalisera, förenkla och få en enhetlig prisnivå. Efter 2018 års neddragning av antalet abonnemangplatser från 40 till 22 har budget krympts i omgångar. Hittills genererar neddragningen större besparingar på korttidsvård än kostnadsökningar i de andra verksamheterna. Det minskade antalet korttidsplatser innebär att kundens behov tillgodoses genom andra insatser som är bättre anpassade och ökar kvaliteten för kunden.

Myndighet och huvudmannaskap har ett underskott som beror på en felaktig budgetjustering av lokalkostnaderna. Äldrenämnden fick minskad lokalbudget i samband med inhyrningen av

forumlokalen för öppen mötesplats. Av misstag blandades drift och insatsbudgeten ihop. Återläggning sker till 2022.

3.1 Ekonomisk tabell

Verksamhet, tkr	Ack utfall 2021			Ack budget 2021				Helår budget och prognos 2021		
	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Utfall netto	Budget intäkter	Budget kostnader	Budget netto	Budget-avvikelse	Budget netto	Prognos netto	Prognos avvikelse
Hemtjänst - check	6 327	-58 264	-51 937	6 608	-59 911	-53 303	1 366	-213 213	-213 213	0
Trygghetslarm - ej check	476	-2 957	-2 481	550	-2 998	-2 448	-34	-9 790	-9 790	0
Dagverksamhet äldre - check	2	-350	-348	150	-2 386	-2 236	1 888	-8 943	-8 943	0
Korttidsvård - ej check	523	-5 508	-4 985	598	-5 048	-4 451	-535	-17 802	-17 802	0
Verksamhet med beslut enl LSS	0	-6 067	-6 067	0	-6 500	-6 500	433	-25 999	-25 999	0
Särskilt boende - check	8 032	-124 757	-116 725	6 780	-121 324	-114 544	-2 182	-458 174	-458 174	0
Särskilt boende - avtal	607	-10 807	-10 200	552	-11 839	-11 287	1 087	-45 149	-45 149	0
Övrig verksamhet	13 883	-37 561	-23 679	324	-10 462	-10 138	-13 541	-40 548	-40 548	0
Myndighet & Huvudmannaskap	0	-11 367	-11 367	0	-11 233	-11 233	-134	-44 932	-44 932	0
Nämnd och nämndstöd	0	-343	-343	0	-401	-401	58	-1 605	-1 605	0
Summa	29850	-257981	-228132	15562	-154 730	-144 356	-11 594	-866155	-866155	0

4 Investeringar

4.1 Investeringstabeller

Tabell 1. Periodens ack utfall mot årsbudget

Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
Årsbudget			
Ack utfall för perioden			
Budget vs utfall			

Tabell 2. Största pågående projekt för perioden

Mnkr	Utfall för perioden						
	Projektamn/Nu mmer	IB	Aktiverat	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto	UB

Tabell 3. Projekt med störst avvikelse mot årets projektbudget

1. Projektnamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Kvarvarande medel			
	Prognos för hela projektet			
	Varav periodens investeringar:			
	Årsbudget			
	Ack utfall för perioden			
	Budget vs utfall			
2. Projektnamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Kvarvarande medel			
	Prognos för hela projektet			
	Varav periodens investeringar:			
	Årsbudget			
	Ack utfall för perioden			
	Budget vs utfall			
3. Projektnamn /nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Kvarvarande medel			
	Prognos för hela projektet			

	Varav periodens investeringar:			
	Årsbudget			
	Ack utfall för perioden			
	Budget vs utfall			

Tabell 4. Färdigställda projekt under året

1.Projektnamn /nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Avvikelse budget/ utfall			
	Varav utfall för årets aktivering			
2.Projektnamn /nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Avvikelse budget/ utfall			
	Varav utfall för årets aktivering			
3.Projektnamn /nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall sen projektstart			
	Avvikelse budget/ utfall			
	Varav utfall för årets aktivering			

5 Åtgärdsplan

Åtgärder för kostnadssänkning	År / månad	Beslutsdatum	Budgeterad kostnads-sänkning eller intäktsökning, tkr	Varav personal, tkr	Utfall åtgärder, tkr	När i tid åtgärd fått full effekt	Kommentar

	Ack utfall 2021			Ack budget 2021				Helår budget och prognos 2021		
	Intäkter	Kostnader	Utfall netto	Intäkter	Kostnader	Budget netto	Budget avvikelse	Budget netto	Prognos netto	Prognos avvikelse
Hemtjänst - check	6 327	-58 264	-51 937	6 608	-59 911	-53 303	1 366	-213 213	-213 213	0
Trygghetslarm - ej check	476	-2 957	-2 481	550	-2 998	-2 448	-34	-9 790	-9 790	0
Dagverksamhet äldre - check	2	-350	-348	150	-2 386	-2 236	1 888	-8 943	-8 943	0
Korttidsvård - ej check	523	-5 508	-4 985	598	-5 048	-4 451	-535	-17 802	-17 802	0
Verksamhet med beslut enl LSS	0	-6 067	-6 067	0	-6 500	-6 500	433	-25 999	-25 999	0
Särskilt boende - check	8 032	-124 757	-116 725	6 780	-121 324	-114 544	-2 182	-458 174	-458 174	0
Särskilt boende - avtal	607	-10 807	-10 200	552	-11 839	-11 287	1 087	-45 149	-45 149	0
Övrig verksamhet	13 883	-37 561	-23 679	324	-10 462	-10 138	-13 541	-40 548	-40 548	0
Myndighet & Huvudmannaskap	0	-11 367	-11 367	0	-11 233	-11 233	-134	-44 932	-44 932	0
Nämnd och nämndstöd	0	-343	-343	0	-401	-401	58	-1 605	-1 605	0
Summa	29 850	-257 981	-228 133	15 561	-232 101	-216 540	-11 593	-866 154	-866 155	0

Statsbidrag och stimulansmedel 2021

7

ÄLN 2021/84

2021-04-14

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/84

Äldrenämnden

Statsbidrag och stimulansmedel 2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun har för 2021 erhållit statsbidrag och stimulansmedel inom området vård och omsorg om totalt cirka 68,5 miljoner kronor. Kommunen har dessutom erhållit medel inom ramen för ”God och nära vård” till den kommunala hälso- och sjukvården, cirka 6,9 miljoner kronor.

Medlen fördelas dels till verksamheter inom vård och omsorg att ansöka om, dels till äldreheten för satsningar enligt nämndens fokusområden.

Ärendet

Nacka kommun har för 2021 tilldelats statsbidrag och stimulansmedel om totalt 75 651 655 kronor. Förslagen och prioritering av hur medlen ska fördelas sker utifrån inriktning i mål och budget, äldrenämndens strategi för hälsosamt åldrande och utifrån nämndens upprättade kvalitetsplan för 2021. Utifrån Nacka kommuns styrmodell avgör varje anordnare vad ansökan om stimulansmedel ska göras för, inom de ramar som här anges. Stimulansmedlen kan bidra till att genomföra delar av de aktiviteter som identifierats i kvalitetsplanen;

- Självständighet och integritet – utveckling av uppföljning på individ- och gruppnivå
- Trygghet och säkerhet – ökad personalkontinuitet, suicidprevention, utveckling av anhörigstöd, kompetensutveckling inom palliativ vård
- Kunskapsbaserad verksamhet – grundläggande utbildning, förbättrad språkkunskap
- Helhetssyn och samordning – fallförebyggande arbete

Statsbidrag och stimulansmedel har tilldelats inom nedan områden;

- **Särskild satsning på krisstöd, samtalsstöd, traumastöd med mera till personal inom vård och omsorg, 1 333 337 kronor.**

Syftet med bidraget är att stärka förutsättningarna för personalen till återhämtning och att de erbjuds insatser och förstärkt stöd för att bearbeta upplevelser av pandemin.

Fördelning sker till de särskilda boende för äldre som har genomfört eller planerar att

genomföra stöd till sin personal och sker utifrån en fördelningsnyckel om 1 872 kr/kund i Nacka.

- **Statsbidrag för 2021 i syfte att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom, 5 030 888 kronor.**

Bidraget ska säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom, alla åldrar, samt motverka ensamhet bland äldre. Arbetet ska utgå från den nationella strategin samt Socialstyrelsens nationella riktlinjer.

Medlen kan användas för att öka kunskapen om demenssjukdomar hos personal både inom myndigheten och hos anordnare/utförare.

För att motverka ensamhet bland äldre kan medel användas för att till exempel utveckla nya mötesplatser i kommunen, delta i ensamhetsprojekt tillsammans med regionen, genomföra kommunikationsinsatser för att nå ut med våra förebyggande insatser samt utveckla den uppsökande verksamheten genom hälsosamtal för att kartlägga psykisk och fysisk hälsa hos äldre personer utan insatser från socialtjänsten.

- **Stimulansmedel äldreomsorg 2021 - teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus, 1 221 802 kronor.**

Medlen ska användas för att stödja kommunernas digitala verksamhetsutveckling med inriktning mot äldreområdet. Medlen kan även användas för investeringar i teknik eller andra investeringar som ökar förutsättningarna för att använda välfärdsteknik och andra tekniska lösningar. Som exempel kan nämnas inköp av digital terapikatt/-hund, VR-glasögon och digital utrustning för att underlätta kommunikation med anhöriga/närstående.

- **Statsbidraget Äldreomsorgslyftet, 28 048 128 kronor.**

Satsningen Äldreomsorgslyftet syftar till att höja kompetensen inom vård och omsorg om äldre hos såväl personal som första linjens chefer. Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Regeringen finansierar genom stimulansmedel kostnaden för den tid en anställd är frånvarande på grund av utbildning inom äldreomsorgslyftet. Nacka kommun har tilldelats 28 048 128 kronor inom äldreomsorgslyftet som måste förbrukas före den 31 december 2021. Äldreomsorgslyftet innefattar olika utbildningar. I först hand prioriteras SFI (svenska för invandrare) samt yrkespaketet för undersköterska 1500 poäng. Om det bli medel över kan de även finansiera resterande nämnda utbildningar så som yrkespaketet vårdbiträde, specialistutbildningar för undersköterskor samt ledarskapsutbildningar för första linjens chefer.

- **God och nära vård – medel riktade till den kommunala hälso- och sjukvården, 6 959 153 kronor**

Stimulansmedlen ska användas till att stärka nya, redan pågående satsningar och bibehålla effekter av redan gjorda satsningar och kan användas av nämnden. Dessa medel gäller även socialnämndens ansvarsområden.

Medlen är indelade i tre utvecklingsområden;

- **Omställningsarbete, 5 165 557 kronor**
För att få ta del av medlen inom ramen för utvecklingsområdet Nära vård ska regionerna och kommunerna fortsätta att genomföra insatser som stödjer omställningen till en god och nära vård med primärvården som nav. Regioner och kommuner ska arbeta för att utveckla samverkan mellan sig då detta är en förutsättning för att kunna ställa om till en nära vård. Andra områden som är relevanta för kommunen är hälsofrämjande och förebyggande insatser, digitalisering och kompetensförsörjning.
- **Goda förutsättningar för vårdens medarbetare, 1 076 158 kronor**
Medlen kan användas till utveckling av medarbetarnas arbetssituation och innefattar ledarskapsutveckling, förbättrad arbetsmiljö och insatser för att behålla medarbetare.
- **Vidareutbildning för sjuksköterskor, 717 439 kronor.**
Vidareutbildning kan var utbildning till specialistsjuksköterska till exempel inom äldreomsorg och psykiatri, handledarutbildning eller utbildning i för skrivningsrätt.

Fördelning av tilldelade medel

Medlen fördelas till anordnare inom vård och omsorg inom nämndens verksamhetsområde, bortsett från medel inom ramen för God och nära vård som även gäller socialnämnden. Medel avsätts även till äldreheten för att kunna genomföra vissa av satsningarna.

Ekonomiska konsekvenser

Fördelningen av de statliga stimulansbidragen föranleder inga ekonomiska konsekvenser.

Stimulansmedlen ska förbrukas före den 31 december 2021 och kommer att användas till att finansiera projekt som redan finns med i planeringen eller som kan genomföras under 2021. Stimulansmedel bidrar till att projekten helt eller delvis kan genomföras utan kommunal finansiering.

Konsekvenser för barn

Stimulansmedlen får inga konsekvenser för barn.

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreheten

Anna-Lena Möllstam
Projektledare
Äldreheten, Kvalitet och stöd

Språksatsning för personal inom äldreomsorg

8

ÄLN 2021/77

Äldrenämnden

Språksatsning för personal inom äldreomsorg

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att språksatsningen 2021 för personal inom äldreomsorg ska fokusera på språkombud och särskild utbildning i svenska för vissa medarbetare under förutsättning att medel för detta beviljas.

Sammanfattning av ärendet

För att kunder inom äldreomsorgen ska få hjälp och stöd av god kvalitet krävs att all personal har tillräckliga kunskaper i svenska språket. Äldreenheten bedömer att det finns bristande språkkunskaper hos personal både inom särskilda boenden och hemtjänst. I mål och budget 2021 beslutades att äldrenämnden ska ”ta initiativ för att förbättra språkkunskaperna i svenska hos personal i äldreomsorgen”.

Äldreenheten föreslår att den kommunala språksatsningen ska fokusera på att införa språkombud i verksamheterna samt att ordna en språkkurs för vissa medarbetare. De statliga stimulansmedlen inom satsningen Äldreomsorgslyftet ska i första hand användas för medarbetare som behöver utbildning i svenska språket. I vissa fall är det inte möjligt för medarbetare att gå en utbildning via Äldreomsorgslyftet och då kan kommunens språkkurs vara ett alternativ.

Språksatsningen ska inkludera både lönekomensation för tiden medarbetare är på utbildning samt kostnaden för utbildningen. Satsningen beräknas kosta cirka 1,1 miljoner kronor.

Ärendet

I kommunens mål och budget 2021–2023 ger kommunfullmäktige i särskilt uppdrag till äldrenämnden att ”Ta initiativ för att förbättra språkkunskaperna i svenska hos personal i äldreomsorgen”. I utredningen Hemtjänst 2.0 och äldrenämndens kvalitetsberättelse för 2020 konstateras att kunskaper i svenska språket är en viktig faktor för att kunderna ska få hjälp och stöd av god kvalitet. En analys av kommunens äldreomsorg visar att det finns brister inom området både inom särskilda boenden och hemtjänst. Brister i svenska språket bland personal är en generell brist i hela landet och har särskilt uppmärksammats i och med coronapandemin. Språkbrister försvårar det sociala samspelet med kunderna och orsakar missförstånd. Tillräckliga kunskaper i svenska språket är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig annan kompetensutveckling. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har även pekat ut att brister i svenska språket har varit en bidragande orsak till smittspridningen inom äldreomsorgen under pandemin.

Äldreomsorgslyftet 2021

Den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet omfattar under 2021 inte bara yrkespaketet till vårdbiträde och undersköterska utan även annan kommunal vuxenutbildning. Detta medför att medarbetare i Nacka kommun som har bristande kunskaper i svenska språket kan läsa svenska för invandrare (SFI) på betald arbetstid inom ramen för äldreomsorgslyftet. Detta ger en bra möjlighet för medarbetarna att förbättra sina kunskaper samtidigt som det möjliggör för fortsatta studier till undersköterska. Medarbetare som har betyg från SFI kan läsa yrkespaketet till undersköterska och samtidigt förbättra sina kunskaper i svenska språket. Yrkespaketet innefattar svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, men även övriga kurser ger ökade kunskaper i svenska språket. Skolorna är skyldiga att hjälpa elever som behöver extra stöd. Studier via äldreomsorgslyftet ska vara huvudspåret för medarbetare som behöver stärka sina kunskaper i svenska språket. Genom studier i SFI och vård- och omsorgsprogrammet får medarbetarna betyg vilket är en förutsättning för ytterligare studier.

Samverkan med anordnarna

I januari 2021 svarade anordnarna från hemtjänst och särskilt boende på en enkät från äldreheten gällande språk. En stor del av anordnarna uppgav att ökade kunskaper i svenska språket hos medarbetarna leder till bättre kommunikation med färre missförstånd. Även kvaliteten på dokumentationen förbättras. Anordnarnas förslag på vad som skulle öka medarbetarnas kunskaper i svenska språket var:

- Kurs i svenska för medarbetare som behöver extra träning, både vardagssvenska och yrkessvenska
- Mentorskap i språket
- Digitala språkkurser som ett komplement

Vad vill äldreheten uppnå med en språksatsning?

- Att kunderna ska få hjälp och stöd av god kvalitet.
- Att kunderna ska få social stimulans genom samtal med personalen.
- Att all personal ska förstå och kunna dela information med kollegor, samarbetspartners, kunder och närstående.
- Att all personal har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna tillgodogöra sig övrig kompetensutveckling.

Vilka ska omfattas av språksatsningen?

De största bristerna i svenska har uppmärksamats inom hemtjänst och särskilda boenden och denna språksatsning fokuserar därmed på dessa två kundval.

Hur kan vi uppnå målen?

Inom språkforskning anses det som optimalt med en kombination av individanpassad undervisning och social interaktion där individernas alla språkliga resurser tas tillvara.

Andraspråksinlärning ses som ett livslångt projekt. I en rapport¹ har framgångsrika språkprojekt analyserats. Gemensamma nämnare för framgångsrika projekt är en blandning av språkkurser och generella språkutvecklande insatser på arbetsplatsen. Lyckade språkkurser involverade lärare i svenska som andraspråk och vårdlärare som arbetar i mindre grupper på arbetsplatserna utifrån individuellt utformade kursplaner. Arbetsplatslärandet innefattade att ge stöd till chefer, utbilda reflektionsledare samt språkombud.

Äldreheten har gjort en mindre omvärldsbevakning, främst av språkprojekt genomförda av Stockholm Stad. Vi har även tittat på europeiska rådets modell för att definiera kunskapsnivåer inom olika områden av svenska språket, se bilaga 1. Det pågår en nationell diskussion kring språktester vid rekrytering inom bland annat äldreomsorg. Det saknas forskning och erfarenheter kring hur språktester vid rekrytering påverkar kvaliteten inom äldreomsorgen. Med anledning av detta föreslår äldreheten att språksatsningen ska innefatta åtgärder som skapar incitament till lärande och utveckling.

Äldreheten föreslår att språksatsningen ska fokusera på att införa språkombud både inom särskilda boenden och hemtjänst samt ordna en språkkurs för vissa medarbetare. För att få en långsiktighet i språksatsningen behöver även kundvalsvillkoren ses över.

Språkombud

Språkombud är ett koncept för språkutveckling på arbetsplatser inom vård och omsorg. Konceptet utformades ursprungligen av språkforskare vid Stockholms universitet och Södertörns högskola under 2008. Föreningen Vård- och omsorgscollege är nu ansvariga för konceptet och ordnar utbildningar. 2018 gjordes en utvärdering² av språkombud som visade att satsningen är ekonomisk försvarbar, både ur ett organisationsperspektiv och ett samhällsperspektiv. Vinsten är dock svår att beräkna i pengar. Språkutveckling genom språkombud leder bland annat till insparad tid i form av färre missförstånd och mindre dubbelarbete. Rekryteringssituationen underlättas då arbetsmiljön förbättras och färre slutar. I ett samhällsperspektiv bidrar språksatsningen till att det finns ett större utbud av kompetent personal inom vård och omsorg.

Vad innebär språkombud?

- Språkombuden ger stöd till alla anställda på arbetsplatsen – både till de som har svenska som modersmål och till de som har ett annat modersmål.
- Varje arbetsplats utser ett antal språkombud som går en utbildning för att kunna arbeta med språkutveckling. Cheferna får en kortare genomgång och är viktiga för att arbetsplatsen ska arbeta språkutvecklande.
- Språkombudsutbildningen tar ungefär ett halvår att genomföra och tar ungefär 80 timmar för varje språkombud.

¹ Språk- och kommunikationskompetensen behöver utvecklas. Kerstin Sjösvärd. Vård- och omsorgscollege 2018

² Är det ekonomiskt försvarbart att satsa på språkombud? Anders Johrén, Nyckeltalsinstitutet AB på uppdrag av Vård och Omsorgscollege 2018

- Varje verksamhet rekommenderas ha minst två språkombud för att kunna stötta varandra och minska sårbarheten vid frånvaro.

Språkombudsutbildningen sker digitalt under 2021 och i varje kurs kan 12 språkombud utbildas. Äldreheten har som förslag att anordna två kurser under hösten 2021 vilket skulle möjliggöra för 12 anordnare att börja arbeta med språkutveckling genom språkombud. Erfarenheterna kan sedan ligga till grund för beslut om fortsatt satsning.

Utbildning i svenska språket för vissa medarbetare

För en del medarbetare är det inte möjligt att stärka sina kunskaper i svenska språket via äldreomsorgslyftet. Det kan till exempel handla om medarbetare som trots betyg från SFI och vård- och omsorgsprogrammet inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket. Det kan även handla om medarbetare som har betyg från SFI men som av någon anledning inte har kapacitet att läsa yrkespaketet till undersköterska. För dessa medarbetare behöver Nacka kommun ordna med en egen språkutbildning. Utbildningen ska syfta till att stärka medarbetarnas kunskaper i svenska språket i både vardagssvenska och yrkessvenska för vård och omsorg.

Äldrenämndens språksatsning ska inkludera både lönekomensation för tiden medarbetarna går på språkkurs samt kostnaden för språkkursen.

Ekonomiska konsekvenser

Att utbilda språkombud hos 12 anordnare inom hemtjänst och särskilt boende beräknas kosta cirka 620 000 kronor. I denna summa ingår kostnad för utbildning samt lönekomensation för två språkombud per anordnare. En språkombudsutbildning tar ungefär 80 timmar per språkombud under ett halvårs tid vilket ger en kostnad på cirka 500 000 kr för lönekomensation som utgår från de aktuella medarbetarnas faktiska lön. Själva utbildningen kostar knappt 5000 kr per person vilket ger en kostnad på 120 000 kr.

Den särskilda språkutbildningen för medarbetare beräknas kosta 500 000 kronor. I denna summa ingår kostnad för utbildning samt lönekomensation för cirka 10-15 medarbetare som går utbildningen på en liten del av sin arbetstid under en termin. Lönekomensationen utgår från de aktuella medarbetarnas faktiska lön. Kostnaden för själva utbildningen beräknas vara högre än kostnaden för språkombudsutbildningen då det kommer att vara en uppdragsutbildning.

Medel för detta kommer sökas via kommunens framtidsfonder. Satsningen förutsätter att ansökan beviljas

Konsekvenser för barn

Många av medarbetarna inom äldreomsorgen i Nacka är kommuninvånare och föräldrar. Att som förälder stärka sina kunskaper i svenska språket är till stor hjälp för att kunna hjälpa och stötta sina barn. Denna satsning antas därför ha en positiv inverkan för barnen i kommunen.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Gemensamma europeiska referensramar för språk

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreheten

Sofia Rooth Andersson
Kvalitetsutvecklare
Äldreheten

EUROPEISKA NIVÅER – SKALA FÖR SJÄLVBEDÖMNING

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
FÖRSTÄELSE	Hörförståelse	Jag kan känna igen vanliga ord och mycket enkla fraser som gäller mig själv, min familj och min direkta omgivning, men bara när man talar till mig sakta och tydligt.	Jag kan förstå fraser och mycket vanliga ord som gäller mina personliga förhållanden, t.ex. information om mig själv och min familj, närmiljö och vardagliga sysselsättningar samt anställning. Jag kan uppfatta huvudinnehållet i korta, tydliga och enkla budskap och meddelanden.	Jag kan förstå huvudinnehållet i tydligt standardtal om välkända företeelser som man regelbundet stöter på i arbete, i skola, på fritid, osv. Om språket talas relativt långsamt och tydligt kan jag i stora drag förstå många radio- och TV-program om dagsaktuella frågor eller om ämnen av personligt intresse.	Jag kan förstå längre framställningar i t.ex. föreläsningar samt följa med i mer komplicerad argumentation, dock under förutsättning att ämnet är någorlunda bekant. Jag kan förstå det mesta i nyheter och aktuella program på TV. Jag kan förstå de flesta filmer där det talas standardspråk.	Jag kan förstå mer utvecklat språk även när det inte är klart strukturerat och sammanhanget enbart antyds utan att klart uttryckas. Jag kan förstå TV-program och filmer utan alltför stor ansträngning.	Jag har inga svårigheter att förstå något slags talat språk, vare sig i direktkontakt eller via radio, TV och film. Jag förstår även tal i högt tempo som det talas av en infödd under förutsättning att jag hunnit vänja mig vid den regionala variationen i språket.
	Läsförståelse	Jag kan förstå vanliga namn, ord och mycket enkla meningar, t.ex. på anslag och affischer eller i kataloger.	Jag kan läsa mycket korta och enkla texter. Jag kan hitta viss information jag behöver i enkelt och vardagligt material som annonser, prospekt, matsedlar och tidtabeller. Jag kan förstå korta och enkla personliga brev.	Jag kan förstå texter som till största delen består av högfrekvent språk som hör till vardag och arbete. Jag kan förstå beskrivningar av händelser, känslor och önskemål i personliga brev.	Jag kan läsa artiklar och rapporter som behandlar aktuella problem och som uttrycker attityder och åsikter. Jag kan förstå samtida litterär prosa.	Jag kan förstå långa och komplicerade faktatexter liksom litterära texter och jag uppfattar skillnader i stil. Jag kan förstå fackartiklar och längre instruktioner även inom områden som ligger utanför mina intressen och erfarenheter.	Jag kan utan ansträngning läsa praktiskt taget allt skrivet språk, även abstrakta texter som är strukturellt och språkligt komplicerade, t.ex. manualer, fackartiklar eller litterära verk.
TALA	Samtal / muntlig interaktion	Jag kan samtala på ett enkelt sätt under förutsättning att den andra personen är beredd att tala långsamt och upprepa eller formulera om vad som sagts eller hjälpa mig att formulera vad jag själv vill säga. Jag kan ställa och besvara enkla frågor av omedelbart intresse eller inom vanliga ämnesområden.	Jag kan delta i samtal och rutinuppgifter som kräver ett enkelt och direkt utbyte av information om välkända ämnen och sysselsättningar. Jag kan fungera i mycket korta sociala samtal, men jag förstår i allmänhet inte tillräckligt för att själv hålla liv i samtalet.	Jag kan fungera i de flesta situationer som kan uppstå vid resor i länder eller områden där språket talas. Jag kan utan förberedelser gå in i ett samtal om ämnen av personligt intresse eller med anknytning till vardagslivet, t.ex. familj, fritidsintressen, arbete, resor och aktuella händelser.	Jag kan samtala och diskutera så pass flytande och ledigt att jag kan umgås med infödda på ett naturligt sätt. Jag kan ta aktiv del i diskussioner om välkända ämnen och förklara och försvara mina åsikter.	Jag kan uttrycka mig flytande och spontant utan att alltför tydligt söka efter rätt uttryck. Jag kan använda språket flexibelt och effektivt för sociala, intresse- och yrkesanknutna ändamål. Jag kan formulera idéer och åsikter med viss precision samt med viss skicklighet anpassa mig efter den person jag talar med.	Jag kan utan ansträngning ta del i vilka samtal och diskussioner som helst och därvid effektivt välja vardagliga och idiomatiska uttryck. Jag kan uttrycka mig flytande och överföra nyanser med viss precision. Om jag ändå får svårigheter kan jag med omformuleringar kringgå dessa så smidigt att andra knappast märker det.
	Muntlig produktion	Jag kan använda enkla fraser och meningar för att beskriva var jag bor och människor jag känner.	Jag kan använda en rad fraser och meningar för att med enkla medel beskriva min familj och andra människor, människors levnadsvillkor, min utbildning och mina nuvarande och tidigare arbetsuppgifter.	Jag kan binda samman fraser på ett enkelt sätt för att beskriva erfarenheter och händelser, mina drömmar, förhoppningar och framtidsplaner. Jag kan kortfattat ge skäl och förklaringar för mina åsikter och planer. Jag kan berätta en historia eller återberätta händelseförloppet i en bok eller film och beskriva mina intryck.	Jag kan klart och detaljerat beskriva förhållanden inom mina intresse- och erfarenhetsområden. Jag kan förklara en ståndpunkt och ange för- och nackdelar med olika alternativ.	Jag kan klart och detaljerat beskriva komplicerade ämnesområden med sidoteman och anknytningar. Jag kan utveckla speciella aspekter samt runda av framställningen med en konsekvent slutsats.	Jag kan presentera en klar och flytande beskrivning eller argumentation som i stil passar sammanhanget. Jag kan presentera en effektiv logisk struktur som hjälper mottagaren att lägga märke till och minnas viktiga punkter.
SKRIFTLIG FÄRDIGHET	Skriftlig färdighet	Jag kan skriva korta, enkla meddelanden, t.ex. ett vykort med hälsningar. Jag kan fylla i personliga uppgifter som namn, adress och nationalitet i enklare formulär.	Jag kan skriva korta, enkla meddelanden och föra enkla anteckningar. Jag kan skriva ett mycket enkelt personligt brev, t.ex. för att tacka någon för något.	Jag kan skriva enkel, sammanhängande text om ämnen som är välkända för mig eller av personligt intresse. Jag kan skriva personliga brev som beskriver upplevelser och intryck.	Jag kan skriva klar och detaljerad text inom mina intresseområden. Jag kan skriva en uppsats eller rapport som förmedlar information eller ger skäl för eller emot en viss ståndpunkt. Jag kan skriva brev som framhäver den personliga innebörden av händelser och erfarenheter.	Jag kan uttrycka mig i klar och väl strukturerad text med utförligt angivna synpunkter och förklaringar. Jag kan skriva om komplicerade förhållanden i ett brev, en uppsats eller en rapport och argumentera för vad jag anser är viktigt. Jag kan välja en stil som är anpassad till den tänkte läsaren.	Jag kan skriva klar och flytande text i en stil som passar tillfället. Jag kan skriva komplexa brev, rapporter eller artiklar som presenterar ett ämne på ett logiskt och effektivt sätt som hjälper läsaren att lägga märke till och minnas viktiga punkter. Jag kan skriva sammanfattningar och översikter över facktexter eller litterära verk.

Riktad satsning på anhörigstöd
samt för att motverka ofrivillig
ensamhet för äldre

9

ÄLN 2021/81

2021-04-28

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/81

Äldrenämnden

Riktad satsning på anhörigstöd samt för att motverka ofrivillig ensamhet för äldre

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar om att införa insatsen väntjänst i projektform samt att arrangera temadagar för anhöriga under 2021. Det ingår i projektet att se över möjligheten för civilsamhället att starta upp en sk väntjänst.

Sammanfattning av ärendet

Anhöriga står för en betydande del av omsorgen och vården av närstående. Utifrån det senaste årets utmaningar med isolering och mindre aktiviteter är behovet av uppmuntran och en extra guldkant i tillvaron särskilt stort hos anhöriga.

I budgeten för 2021 gjordes en särskilt riktad satsning på stöd till anhöriga och att motverka ofrivillig ensamhet. Äldreenhetens förslag är att medlen ska användas till en väntjänst samt att ordna temadagar som inbjuder till samvaro mellan anhöriga. Genom väntjänsten får anhöriga möjlighet till egentid samtidigt som väntjänsten träffar den närstående för sociala och meningsfulla aktiviteter. Väntjänsten kan även träffa äldre som upplever ofrivillig ensamhet. Väntjänst blir inte en biståndsbedömd insats och skiljer sig från avlösning. Insatsen införs i projektform under 2021.

I budgeten för 2021 gjordes en riktad satsning till anhöriga och att motverka ensamhet. Satsningen omfattar 1 miljon kronor. Utifrån detta har äldreenheten fått i uppdrag att utreda samt ta fram förslag på hur medlen bäst kan användas.

Anhöriga står för en betydande del av omsorgen och vården av närstående. Omsorgsgivande påverkar anhörigas livskvalitet beroende på omsorgens omfattning. Behovet av en extra uppmuntran och guldkant i tillvaron uttrycks av föreningar, utförare och biståndshandläggare som särskilt stort nu under pågående pandemi. Flera anhöriga har pausat korttidsvård för sina närstående på grund av smittorisk. Många verksamheter, bland annat pensionärsföreningarna, har pausat flera av sina aktiviteter. Röda Korset och kyrkans volontärer har hjälpt till med de mest basala behoven genom leverans av mat- och apoteksvaror. Anhörigcenter, de fysiskt stängda dagverksamheterna och föreningar som exempelvis Äldrekontakt har erbjudit stödsamtal via telefon. Behovet av stöd till anhöriga för att tillgodogöra sig återhämtning är inte tillräckligt, särskilt med tanke på den långa period som pandemin pågått.

Det finns också ett stort behov av social samvaro för ensamstående och isolerade seniorer.

Behovsinventering – stöd till anhöriga

Intervjuer med biståndshandläggare, anhörigstöd i kommunen och anhöriga har gjorts. Den sammantagna bilden som framträder ur genomförd behovsinventering är vikten av ett stöd till närstående som den anhörige känner tillit och trygghet till. Det finns tre centrala punkter:

- Tiden behöver vara anpassningsbar för den anhöriga
- Att samma person återkommer till den närstående, särskilt för personer med kognitiv sjukdom
- Att den närstående upplever stödet som attraktivt

När idén om anhörigstöd med guldkant testades bland anhöriga mottogs det mycket positivt, med kommentarer som ”Tänk, då skulle jag verkligen kunna vara ledig, på riktigt!”.

I nuläget finns följande typer av avlastning och stöd i Nacka kommun:

- **Avlösning** innebär att en anhörig, som vårdar sin närstående, får möjlighet att utöva egna aktiviteter och att avlösaren tillfälligt tar över omsorgen. Avlösning utförs av hemtjänstanordnare och innebär förutom tillsyn även viss omvårdnad så som hjälp vid toalettbesök. Anordnare erbjuder tjänster klockan 07.30 - 22.30 samtliga dagar under året och kan även ske vid andra tidpunkter. Avlösningen är kostnadsfri för personer över 65 år.
- **Dagverksamhet** ger de äldre som bor hemma stimulans och en sysselsättning på dagtid. Anhöriga får också avlösning under tiden. Dagverksamhet är öppen på vardagar och innebär; regelbundna aktiviteter i gemenskap med andra, hjälp med den personliga omvårdnaden, viss träning av arbets- eller fysioterapeut i grupp eller individuellt. Dagverksamhet är en biståndsbedömd insats.
- **Korttidsvård innebär att en närstående bor under en kortare period på ett korttidshem.** Det finns avlösning i olika former för närstående som vårdar en anhörig. I första hand ges avlösning genom hemtjänst, avlösning i hemmet, dagverksamhet och omvårdnadsbidrag. Om dessa insatser inte är tillräckligt kan korttidsboende komma ifråga. Normalt beviljas korttidsboende en till två veckor.
- **Anhörigcenter** bedriver **anhörigstöd** genom anhörigkonsulentens aktiviteter, uppsökande verksamhet samt demenssjuksköterskans verksamhet. Genom digitala träffar via läsplattor, telefonmöten,

stödsamtal via telefon/promenad får anhöriga hjälp. Anhörigcenter skapar arenor för anhöriga att ge varandra stöd.

För att få ta del av en biståndsbedömd insats så är det kunden själv om behöver göra en ansökan. Det kan ibland vara svårt då kunden saknar sjukdomsinsikt eller då den anhöriga har ett motstånd till att ta emot biståndsbedömd hjälp.

Omvärldsbevakning – anhörigstöd och väntjänst

Enligt Socialtjänstlagen 5 kapitlet 10§ ska nämnden erbjuda stöd för att underlätta för personer som vårdar en närstående som är äldre. Anhörigstödet skiljer sig mellan kommuner i Sverige. Vanligast är att en kommun har anhörigkonsulenter liknande Nacka kommuns Anhörigcenter.

Flera kommuner anordnar även anhörigdagar eller arrangerar särskilda aktiviteter under den nationella anhörigveckan. Anhörigdagar kan vara föreläsningar, dagkollo, studiecirkel med mera.

Flera kommuner erbjuder väntjänst i samverkan med civilsamhället, i egen regi eller via ett företag. Sammantaget är väntjänst olika typer av stöd till seniorer som bor hemma och det handlar oftast om hembesök för leverans av matkasse, följeslagning vid olika ärenden som till Apotek, vårdcentral eller promenadstöd.

Enhetens bedömning

Äldre enhetens förslag är att införa väntjänst i projektform under 2021 samt ordna temadagar som inbjuder till samvaro mellan anhöriga. Äldre enheten har haft kontakt med tre av de aktörer i civilsamhället som är aktiva i Nacka kommun gällande förslaget. Alla tre aktörer uttryckte stor förståelse för behovet, och särskilt nu under pandemin när allt fler har fått sina vaccinationer. Alla var positiva till väntjänst-idén, men ingen av aktörerna hade kapacitet i sina verksamheter för att kunna starta upp en väntjänst nu.

Äldre enheten bedömer att Valfärd samhällsservice är de som har störst möjlighet att genomföra uppdraget. Anhörigcenter skulle då få ett tilläggsuppdrag att genomföra projektet väntjänst samt temadagarna som komplement till befintligt uppdrag med anhörigstöd under 2021. Väntjänsten och temadagarna skulle även kunna fungera som en ingång för seniorer till att ta emot annat stöd om det finns behov av det. Det är viktigt att följa upp projektet. Utifrån resultatet fortsätter äldre enheten dialogen med civilsamhället och undersöker förutsättningarna för att starta upp en väntjänst som utförs av volontärer.

Väntjänst – förslag på utformning

Väntjänst riktar sig till personer som är 65 år eller äldre oavsett om de har insatser från äldre nämnden eller inte. Väntjänst ger inte någon form av omsorg utan är enbart ett socialt stöd till den närstående. Det skiljer sig därmed från avlösning som är en biståndsbedömd insats och som beviljas till personer som har behov av omsorg (se ovan).

Anhöriga kan vara make/maka, sambo/särbo, vuxna barn eller annan viktig person i personens liv. En väntjänst kan även vända sig till andra årsrika Nackabor som upplever ensamhet.

När väntjänst kommer hem till eller möter senioren erbjuds en meningsfull aktivitet. Det kan vara fika, minnesträning, spela spel, promenad, ett litet träningspass, bakning. Den anhörige får då egen tid som hen kan använda utifrån individuella behov och önskemål.

För nackabor som upplever ensamhet kan väntjänsten även följa med till öppen mötesplats eller andra aktiviteter i syfte att bryta isolering.

Temadagar med guldkant för anhöriga

För att möjliggöra det där lilla extra, något med "guldkant" för anhöriga, är enhetens förslag att under hösten arrangera temadagar med guldkant för anhöriga. Temadagarna skulle arrangeras i en fin miljö med meningsfulla aktiviteter som inbjuder till inspiration, återhämtning och samvaro mellan anhöriga. Förslaget är att de arrangeras på en konferensanläggning/kursgård under en heldag med måltider och meningsfulla aktiviteter däremellan. Flera temadagar kan arrangeras så att vi når flera deltagare.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget finansieras inom befintlig tillfällig satsning. Eventuellt kan antalet beviljade timmar för kunder som har beslut om avlösning öka i samband med att en anhörig deltar på en temadag. Äldreenheten bedömer att fortsatt satsning på längre sikt är önskvärt förutsatt att äldregruppen fattar beslut om fortsatt finansiering i samband med mål och budget för 2022.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inga direkta konsekvenser för barn under 18 år. Men barn, både vuxna barn och barnbarn i olika åldrar kan vara anhöriga till äldre personer. Omsorgsgivande påverkar livssituationen beroende på omsorgens omfattning. Det kan påverka möjligheterna att förvärvsarbeta och därmed också den ekonomiska situationen. Påverkan på ekonomin kan även öka i takt med att omsorgsinsatserna ökar.

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreenheten

Gabriella Nyhäll
Kvalitetsutvecklare
Äldreenheten, Kvalitet och stöd

Beslut om generellt
föreningsbidrag till SPF
Seniorerna Nacka 2021

10

ÄLN 2021/53

2021-04-12

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/53

Äldrenämnden

Beslut om generellt föreningsbidrag till SPF Seniorerna Nacka 2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden bifaller SPF Seniorerna Nacka organisationsnummer 802406–3649 ansökan om generellt bidrag till pensionärsförening med 60 360 kronor för 2021.

Sammanfattning av ärendet

SPF Seniorerna Nacka har inkommit med en ansökan till äldrenämnden i Nacka kommun om generellt föreningsbidrag till pensionärsförening. Föreningen ansöker för 2021 om 60 360 kronor för 1006 medlemmar. SPF Seniorerna Nacka uppfyller villkoren i Riktlinje för generellt föreningsbidrag till pensionärsorganisationer, ÄLN 2015/77. Äldreenheten föreslår att det generella föreningsbidraget beviljas.

Ärendet

För att allmänt stödja pensionärsföreningarnas verksamhet ger äldrenämnden ett årligt bidrag med 60 kr per medlem till föreningar som uppfyller villkoren i Riktlinje för generellt föreningsbidrag till pensionärsorganisationer, ÄLN 2015/77. Föreningen SPF Seniorerna Nacka uppfyller villkoren i riktlinjen. Antalet medlemmar i föreningen har under 2020 minskat med 22 medlemmar, Antalet medlemmar i föreningen har minskat med 22 stycken, från 1028 till 1006. Det beviljade beloppet för 2020 var 61 680 kr. Ärendet behandlas i äldrenämnden i och med att det sökta beloppet för 2021 överstiger beloppsgränsen 60 000 kr för beslut av enhetschef, enligt äldrenämndens delegationsordning.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Beslutet medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Ansökan om generellt föreningsbidrag till pensionärsförening 2021
2. Verksamhetsberättelse och årsredovisning för år 2020

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreenheten

Gabriella Nyhäll
Kvalitetsutvecklare
Äldreenheten

NACKA
KOMMUN

Ansökan om generellt föreningsbidrag till pensionärsföreningar från äldrenämnden under 2021

Ansökan ska innehålla nedanstående uppgifter och vara Äldrenämnden tillhanda senast 31 mars 2021

Ansökan inkom

<i>Föreningens namn</i>	<i>Organisationsnummer</i>
SPF Seniorena Nacka	802406-3649
<i>Föreningen tillhör följande riksorganisation</i>	<i>Antal medlemmar i föreningen registrerade den 31 december föregående år.</i>
SPF Seniorena	1006
<i>Plusgiro</i>	<i>Bankgiro</i>
	124-1512
<i>Adress</i>	
c/o Bif Rådet, Romansvägen 33, 131 40 Nacka	
<i>Postadress om annan än ovanstående</i>	
<i>Namn på kontaktperson för föreningen</i>	

<i>För uppgifternas riktighet svarar</i>	
Vice ordförande	Sekreterare
	
<i>Namnförtydligande</i>	
	
<i>Datum</i>	<i>Datum</i>
21-03-02	21-03-02...-

Inlämnade föreningsuppgifter är tillgängliga för allmänheten enligt offentlighetsprincipen. Delar av uppgiften kommer att läggas ut på kommunens hemsida.

Till ansökan ska följande handlingar bifogas

	Verksamhetsberättelse
	Ekonomisk rapport /bokslut
	Revisionsberättelse

Org.nr. 802406-3649

Verksamhetsberättelse 2020

Årsmöte

Årsmöte hölls den 17 feb 2020.

Styrelsen

Styrelsens ledamöter har under 2020 haft ett konstituerande möte samt nio protokollförda styrelsemöten, varav fyra digitala och har bestått av följande ledamöter.

....., ordförande
 sekreterare och vice ordförande
 kassör
 medlemssekreterare, ansvarig för hemsidan
 programsekreterare
 bitr programsekreterare
 , seniorrådet ordinarie

Revisorer

....., revisor
 bitr. revisor

Valberedningen

..... mmankallande

Styrelsens arbete och föreningens verksamhet

Styrelsen har arbetat i enlighet med de övergripande målen i **verksamhetsplanen** som antogs av årsmötet 2020

Föreningen har till uppgift att främja SPF Seniorernas mål genom att

- informera medlemmarna i frågor som berör dem
- verka för gemenskap, trygghet och trivsel bland medlemmarna
- tillvarata medlemmarnas intressen på det lokala planet
- aktivt arbeta för att öka medlemsantalet
- i övrigt bedriva verksamhet som främjar förståelse och solidaritet mellan generationerna
- samverka med förbund, distrikt, Nacka Seniorråd, och andra föreningar i frågor som berör äldres valfrihet, trygghet, rättvisa och inflytande.

6 BL

2020 blev ett märkligt och annorlunda år. När pandemin kom i början på året så förändrades tillvaron för oss alla.

Från och med mars månad fick alla våra **programpunkter** ställas in. Under hösten planerade vi sju föreläsningar med max 50 personer. Vi genomförde tre innan pandemin slog till igen. Under sommaren och tidig höst lärde vi oss att genomföra digitala föreläsningar. Anita Österlunds föredrag om Verner och Kate genomfördes på YouTube.

Under december månad erbjöd vi våra medlemmar att se en digital föreläsning om Povel Ramel av

En förutsättning för vår verksamhet är att flera medlemmar ställer upp med olika insatser, tex som ledare vid olika aktiviteter m m

Program

Programverksamheten har under Coronaåret varit mycket begränsad. Under januari och februari genomfördes två föreläsningar,

Kristina Palténs "Ensam genom Iran" och Johan Haages "Kring Klara sjö". Ett studiebesök på Spritmuséet och ett pubmingelmöte på O'Learys hanns med.

Två medlemsmöten på Romansvägen med kaffe, dopp och bl.a. information från äldrenämnden. Årsmötet hölls i kyrkans lokaler den 17 feb.

Höstens program startade den 21 september med ett föredrag om Brännvinskungen av Rozita Auer. Den 5 okt kom _____ och talade om president Trump.

_____ berättade den 21 okt om sin släktforskning. Vid samtliga tre föredrag samlades max 50 personer i Nacka konferenssal, något kaffe serverades inte.

Pandemin slog till igen. Föredraget om Verner von Heidenstam som inte blev av i våras skulle genomföras den 18 nov. I stället spelade _____ in en video som sändes över You Tube under hela november och som blev mycket uppskattat av de 50 som såg inspelningen. Under december sändes ett digitalt föredrag om Povel Ramel. 37 medlemmar såg den digitala föreläsningen och flera hörde av sig och tyckte det var mycket intressant. Tyvärr har intresset för våra digitala sändningar inte varit särskilt stort.

Intresseverksamhet

Förbundsstämma hölls digitalt 12 juni och _____ i deltog som ombud.

Distriktsstämma hölls digitalt den 25 augusti där _____ i deltog i egenskap av styrelseledamot i **distriktsstyrelsen**.

_____ i har deltagit i och i planeringen av Nacka kommuns digitala Seniordag 11 december, i år helt med digitalt tema.

Två ordförandeträffar har genomförts med de fyra SPF Seniorernas föreningar i Nacka och Värmdö, där _____ i och _____ i har deltagit. Två fysiska och ett digitalt möte med Södertörnsgruppens alla SPF **Seniorföreningar** har också genomförts, där _____ i och _____ i deltagit.

100

Seniorrådet

I Kommunala Pensionärsrådet KPR, i Nacka kallat Seniorrådet, har representerat vår förening i både beredning och seniorråd.

En övergripande fråga för oss har varit, att få kommunen att inse vikten av, att i ett *tidigt* skede i äldreplaneringen beakta våra synpunkter. Detta för att på bästa sätt tillvarata våra samlade arbets- och livserfarenheter för ett bättre Nacka för äldre

Under 2020 har Seniorrådet hållit 5 beredningar med 2 representanter från SPF och PRO samt 5 seniorrådsmöten med samtliga representanter från SPF och PRO, ca 15st.

Ett extra samråd har införts, dvs SPF/PRO/Seniornet träffas numera även före seniorrådsmötet för att bättre samordna våra synpunkter och inlägg till agendan. Fr.o.m. mars har seniorråden skett digitalt. Tyvärr har detta inneburit, att ett färre antal deltagare kunnat vara med.

Många viktiga frågor har under året behandlats, bl a:

Särskilt boende för äldre. Enligt kommunen finns ingen kö för antagning till särskilt boende. Vi anser dock att kraven för att få plats är för höga, därav ingen kö. Först vid maximalt utnyttjande av hemtjänst kommer man ifråga för särskilt boende. Vi arbetar för att gränsen i många fall borde sänkas.

I Nacka råder brist på trygghetsboende. Endast Syrengården och nybyggda Graninge kan idag erbjuda den service som krävs för att klassas som trygghetsboende. Vi arbetar för ett byggande av centralt placerade bostäder med sådan service. Dvs ett slags mellanboende där man slipper ensamhet hemma och kan få ta del av aktiviteter och gemenskap i ett boende med tillgång till trygghetsvård. På Nya Gatan med 48 platser planeras inflyttning att ske 2021. Först 2025 kommer nästa byggnation i Orminge.

Krav på bättre utbildning av undersköterskor har länge stått på vår agenda. Särskilt viktigt med krav på bra kunskaper i svenska. Målsättningen för kommunen att 70% av personal i hemtjänsten skall ha undersköterskeutbildning, har långt ifrån nåtts (nu mindre än 50%). Nu planeras förbättring av utbildningen. Stimulansmedel kommer att användas, för att ge personalen möjlighet till utbildning på arbetstid. Planer för att kunna få fram tillräckligt antal personal inför den stora ökningen av äldre i kommunen, behöver snarast tas fram.

Kritik av alltför låga krav på hemtjänstföretagen har framförts. En övergripande utredning av hemtjänsten har under året skett med strängare krav på företagen och därmed en minskning av det stora antalet utövare.

För SPF centrala Nacka har önskemål om ett Seniorcenter framförts. Vi har arbetat för en samlingspunkt för alla äldre, placerat centralt i Nacka, med möjlighet till olika typer av verksamheter, café, träningslokaler mm. I andra kommuner finns väl fungerande aktivitetshus för pensionärer som kan ge inspiration. Ett center med olika aktiviteter kan även lindra ensamhet, som är ett stort problem för många äldre. Som ett första steg har kommunen planerat öppning under våren av en mindre mötesplats. Den har tyvärr ej kunnat öppnas pga Covid19. M Gerdau har i media uttryckt möjlighet till "aktivitetscenter för äldre" i nästa etapp av byggnation i centrala Nacka. Viktigt därför att vi trycker på. Dessutom har vi i vår SPF-förening ofta problem att hitta anpassade lokaler, speciellt vid möten som kräver stora lokaler.

Digitaliseringen är ett stort problem för många äldre. Vårt önskemål om införande av en "Data-Tryggyve" har gett resultat. Under våren har detta införts och man kan nu få support med dataproblem. Viktigt att vi hävdar behovet, så att hjälpen kommer att kvarstå och utvecklas även efter Corona.

Det behövs en samlad katalog, "Seniorguide" över alla insatser som vård, stöd och aktiviteter för äldre som finns i Nacka. Problemet har varit, att den är svår att hålla aktuell. Ett bra 1:a förslag av en digitaliserad guide har presenterats. Vi ser fram emot en färdig guide. Kan kompletteras med enklare särtryck

Digitaliseringen i hemtjänsten har stött på många tekniska problem. Men nu har mobilt trygghetslarm med GPS-funktion införts. Även nattlig trygghetskamera har kommit igång, så att patienten slipper bli störd i sömnen. Senare kommer mer funktioner med digital tillsyn.

Vid samtliga möten from mars har läget för Corona i äldrevården redovisats. Inför höstens ökade spridning anser man att läget är under kontroll med förbättrade rutiner med skyddsutrustning, tester och smittspårning på särskilt boende och i hemtjänsten. Särskild utbildning i hygien har gett resultat.

Den uppmärksamhet som äldrevården fått genom problem och även misskötsel under Coronapandemin har medfört det goda, att intresset för äldrevården har lyfts upp på högre nivåer. Coronakommissionen har pekat på stora brister. Regeringen och myndigheterna får stark kritik för att man inte tagit tag i problemen, som man varit medvetna om. Nu ser man allvaret i det stora behovet av att förbättra äldrevården. På regeringsnivå har det klagjorts att man måste tillsätta mer resurser. Kanske kan vi även på sikt få en lagstiftning om äldreomsorgen.

Hemsidan

Föreningens hemsida ingår i förbundets "webbträd", som uppdateras automatiskt med nyheter från distrikt, förbund och Senioren.

Lokalt i Nacka lägger vi också in nyheter och information. Inloggning sker genom att söka på SPF Seniorerna, sedan distrikt och därefter föreningar eller direkt på www.spfseniorerna.se/nacka. På hemsidan informeras om det aktuella programutbudet, nytillkomna programpunkter samt eventuella förändringar.

Medlemsantal

Föreningens medlemsantal inkl. hedersmedlemmar var vid årets början 1022 och vid årets slut 1006. 701 kvinnor och 305 män. 57 nya medlemmar har tillkommit under året och 73 har lämnat oss. Föreningen har 43 medlemmar mellan 90-94 år och 15 som är över 95 år samt 20 vänmedlemmar. Medelåldern är 78 år.

Lika viktigt som att rekrytera nya medlemmar är att behålla och vårda dem vi har. Vi måste hela tiden leva upp till medlemmarnas förväntningar och krav. Fler medlemmar ger oss också en ökad ekonomisk styrka eftersom kommunens bidrag är baserat på medlemsantalet och på de olika möten och aktiviteter som vi genomför.

h 30

Ekonomi

Årsavgiften för ordinarie medlemmar under 2020 har varit 250 kr, 150 kr för medlemmar som fyllt 90 år och 100 kr för vänmedlemmar. Medlemmar över 95 år betalar ingen årsavgift. Av årsavgiften 250 kr går 160 kr till förbundet, 40 kr till **distriktet** och 50 kr till vår förening. Tidigare år fick vi behålla 60 kr av årsavgiften
Årets medlemsavgifter uppgår totalt till 39 510 kr föregående år 48 000 kr.
2021 får vi återigen behålla 60 kr per medlem. För de medlemmar som lämnat oss under andra halvåret får föreningen betala 200 kr till förbundet

Covid 19 har gjort att intäkter och kostnader för våra aktiviteter är långt ifrån det budgeterade.

Kommunalt föreningsbidrag, 60 kr per medlem, uppgick till 61 680 kr samt **verksamhetsbidrag** från kommunens äldrenämnd till 60 000 kr. Av vårt verksamhetsbidrag som vi inte förbrukat under året får vi återbetala 31 895 kr till Nacka kommun.

I vårt samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan har vi erhållit ett bidrag på 1 500 kr
Under året har vi hyrt ett förråd hos Shurgaard för 14 028 kr/år. Vi har inte längre några kostnader för kontorslokal, fast telefon och försäkring. Varje styrelsemedlem har sitt kontor hemma. Kostnader för färg till skrivare, papper m m har ökat något.

För styrelsemöten hyr vi lokal på Romansvägen 33 för 150 kr per gång.

Ersättning till styrelseledamöter utgår med 990kr/år

Våra kostnader för vårt programblad har minskat med ca 14 000 per år. Tidigare trycktes programmet hos Nacka Kommun för ca 50 000 kr, nu görs det hos Tabrin Tryck i Täby för ca 36 000 kr.

Portokostnaderna har ökat under året. Under Corona pandemin har vi försökt att kommunicera med våra medlemmar på bästa sätt. De flesta av våra medlemmar har e-post och vi försöker så långt det går att skicka våra meddelande den vägen. Drygt 200 medlemmar har inte e-post utan vi måste skicka brev.

Årets resultat visar ett överskott på 11 165 kr.

I övrigt hänvisas till föreningens resultat- och balansräkning.

Styrelsen föreslår att årets överskott 11 165 kr balanseras i ny räkning.

Ett stort tack till alla som bidragit till och hjälpt oss i vår verksamhet inom SPF Seniorerna Nacka.

Nacka den 2021-01-15

Beslut om verksamhetsbidrag 2021 till PRO Saltsjöbaden

11

ÄLN 2021/87

2021-04-09

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/87

Äldrenämnden

Beslut om verksamhetsbidrag 2021 till PRO Saltsjöbaden

Förslag till beslut

Äldrenämnden bifaller ansökan om verksamhetsbidrag för 2021 till PRO Saltsjöbaden med organisationsnummer 814000–6019 med 40 000 kronor. Verksamhetsbidragets användning ska redovisas skriftligen till äldrenämnden senast den 1 november 2021.

Sammanfattning av ärendet

PRO Saltsjöbaden ansöker om 60 000 kr i verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete från äldrenämnden. Dåvarande Saltsjöbadens pensionärsförening bildades 1962. Föreningen har 148 medlemmar och erbjuder ett brett program som syftar till att erbjuda medlemmarna social samvaro, stöd att bryta isolering och ensamhet, kulturell verksamhet, utbildning/studier och att ge information från kommun och myndigheter. Föreningen har hittills främst finansierat sin verksamhet genom att på uppdrag av kommunstyrelsen förvalta och hyra ut sin föreningslokal på Sturevägen i Neglinge till föreningsliv och privatpersoner i Saltsjöbaden. Föreningen har därför inte behövt något ytterligare ekonomiskt bidrag och har därför inte sökt verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete förut. Nu är föreningens hyresavtal uppsagt från den 30 juni 2021. För att minska sina kostnader har PRO inlett samverkan med SPF. Äldreenheten ser positivt på detta och bedömer att ett bidrag till PRO Saltsjöbaden är i linje med äldrenämndens strategi för hälsosamt åldrande – en äldre vänlig kommun. PRO Saltsjöbaden föreslås få 40 000 kronor utifrån det värdefulla arbete som föreningen utför och som bidrar till att motverka ensamhet och isolering samt förebygga digitalt utanförskap.

Ärendet

PRO Saltsjöbaden i Saltsjöbaden har 148 medlemmar. Föreningen är en av sex föreningar i PRO Nacka samorganisation och den ingår i Nacka kommuns Seniorråd, samt brukar medverka på äldrenämndens årliga Seniordag. Föreningen drivs helt ideellt och syftar till att erbjuda sina medlemmar:

- Social samvaro
- Stöd att bryta isolering och ensamhet
- Kulturell verksamhet
- Utbildning/studier
- Information från kommun och myndigheter

PRO Saltsjöbaden ser två stora aktuella utmaningar, där den ena är att bryta isoleringen för seniorer och den andra är att motverka digitalt utanförskap.

Förra året kunde endast ett begränsat antal aktiviteter genomföras till följd av pandemin. I takt med att allt fler medlemmar nu får vaccinationer hoppas föreningen komma igång med sina vanliga aktiviteter igen och föreningen har planerat för ett höstprogram med kulturinslag och föreläsningar, sociala aktiviteter och utflykter/resor. Eftersom föreningens lokal på Sturevägen 12 är uppsagd från den 30 juni 2021 har föreningens styrelse och medlemmar en oro för föreningens framtid i en tid när behovet av dess verksamhet är särskilt stort. Föreningen har tidigare endast ansökt om och fått generella verksamhetsbidrag från äldregruppen. De har däremot inte ansökt om verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete någon gång, eftersom föreningen har finansierat sin verksamhet själva genom uthyrning av sin lokal. Utifrån det särskilt stora behov som finns av att bryta ensamhet och isolering till följd av pandemin ansöker föreningen utanför ansökningstiden om ett verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete om 60 000 kronor som ett stöd för att kunna genomföra sin verksamhet.

Bakgrund

Nackas pensionärsföreningar har oftast inte egna lokaler. De hyr in sig i olika lokaler, bland annat bostadsrätters gemensamhetslokaler, lokaler i anslutning till särskilda boenden eller Folkets hus. Verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete ska enligt riktlinjen stödja föreningens verksamhet, och det är inget hyresbidrag.

PRO Saltsjöbaden, som funnits sedan 1962, har sedan 1990 haft en egen lokal i BRF Neglinge Torg. Kommunfullmäktige tog då beslut om att stödja föreningen med kostnadsfria lokaler eller kraftigt subventionerad hyra. Under året har föreningen flyttat flera gånger, och Nacka kommun har via kommunstyrelsen fortsatt att stötta föreningen. Föreningen har på kommunstyrelsens uppdrag skött om uthyrning till övriga föreningslivet i Saltsjöbaden samt till privatpersoner. De har på så sätt dels haft en lokal att ha sina föreningsaktiviteter i, och de har också kunnat finansiera delar av sina aktiviteter genom uthyrning. I nuläget är föreningen uppsagd från den 30 juni 2021. Förhandlingar pågår om lokalen skulle kunna fortsätta att användas till föreningslivet de kommande 10 åren.

Föreningen har haft dialog med SPF Saltsjöbaden för att kunna samverka kring kostnader och dela lokal, eftersom även de också sedan en tid tillbaka är utan lokal. SPF Saltsjöbaden, med ca 550 medlemmar, har redan beviljats verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete för 2021.

Enhetens bedömning

PRO Saltsjöbaden bedriver en viktig social förebyggande verksamhet riktad till seniorer i Saltsjöbaden. Föreningens aktiviteter utgör ett viktigt komplement till äldregruppen hälsöfrämjande verksamhet och bidrar i arbetet utifrån strategin för hälsosamt åldrande – Nacka en äldrevänlig kommun. Äldregruppen menar att föreningens verksamhet särskilt bidrar till strategins utvecklingsområde 3, *Tillgodose seniorers informations- och kommunikationsbehov* samt 4, *Främja seniorers sociala delaktighet*. I den behovs- och

marknadsanalys som genomfördes inför upphandlingen av den öppna mötesplatsen i Forum konstaterades ett behov av öppna mötesplatser för seniorer i alla delar av Nacka. Att förlägga den upphandlade öppna mötesplatsen till centrala Nacka var en viktig förutsättning för att nå så många som möjligt, men den skulle inte ersätta de viktiga lokala träffpunkterna. Äldreheten menar att det i nuläget inte finns någon naturlig placering av en träffpunkt eller mötesplats i Saltsjöbaden. Om PRO tillsammans med en annan förening skulle kunna hyra en lokal tillsammans skulle det lösa äldrenämndens behov av en lokalt förankrad träffpunkt för alla seniorer i Saltsjöbaden.

Förslaget är att äldrenämnden beviljar föreningen ett verksamhetsbidrag om 40 000 kronor för 2021. Denna summa bygger på en analys av föreningens årsredovisning, punkter i riktlinjen samt en jämförelse med andra föreningar. Föreningen föreslås få bidraget utifrån det värdefulla arbete som föreningen utför för seniora nackabor och som bidrar till att motverka ensamhet och isolering samt förebygga digitalt utanförskap. Även om ansökan har inkommit efter ansökningstiden har gått ut finner äldreheten det som lämpligt att bevilja bidraget, särskilt utifrån pandemins konsekvenser och det samarbete som PRO Saltsjöbaden har med andra föreningar.

Föreningen ska redovisa hur bidraget har använts senast den 1 november.

Ekonomiska konsekvenser

Ett verksamhetsbidrag till PRO Saltsjöbaden innebär ekonomiskt stöd till förebyggande, stödgivande och hälsofrämjande insatser med koppling till äldrenämndens ansvarsområden.

Konsekvenser för barn

Beslutet har inga direkta konsekvenser för barn. Indirekt kan beslutet påverka barn på ett positivt sätt genom de aktiviteter som PRO Saltsjöbaden erbjuder sina medlemmar och som kan bidra till en bättre livskvalitet för mor- och farföräldrar.

Handlingar i ärendet

1. Bilagor i samlingsdokument:
 - a. ansökan om verksamhetsbidrag
 - b. ekonomisk årsredovisning 2020
 - c. verksamhetsberättelse 2020

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreheten

Överenskommelse om
samverkan vid uppsökande
verksamhet och nödvändig
tandvård

12

ÄLN 2021/3

Äldrenämnden

Överenskommelse om samverkan vid uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att anta överenskommelsen om samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län.

Sammanfattning av ärendet

Överenskommelsen avser samverkan vid uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län. Målgruppen omfattar personer med varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser samt personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Uppsökande verksamhet innebär att målgruppen erbjuds en kostnadsfri munhälsobedömning årligen. Samt nödvändig tandvård till samma avgift som öppen hälso- och sjukvård. Personalen som arbetar med målgruppen erhåller en kostnadsfri utbildning i munhälsovård. Syftet med den reviderade överenskommelsen är att förtydliga parternas ansvar. Revideringen har inte lett till någon betydande förändring från den tidigare överenskommelsen.

Ärendet

Sedan 2012 finns en överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län om samverkan vid uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård. Storsthms styrelse beslutade den 10 december 2020 att rekommendera kommunerna att anta den reviderade överenskommelsen. Vissa delar har omarbetats, uppdaterats och parternas ansvar har förtydligats. Revideringen har inte lett till någon betydande förändring från den tidigare överenskommelsen. Nacka kommun besvarade i januari 2021 en tjänstemannaremiss. Remissen gav möjlighet att lämna synpunkter om rutinen som är kopplat till överenskommelsen. Rutinen beskriver hur uppdraget utförs i praktiken.

Överenskommelsen omfattar personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Överenskommelsen avser parternas ansvar för målgruppens munhälsa. Personerna som omfattas har rätt till en avgiftsfri munhälsobedömning årligen. De har även rätt till nödvändig tandvård till samma avgift som öppen hälso- och sjukvård, som en del av tandvårdsstödet. Personalen som arbetar

med målgruppen erhåller en kostnadsfri utbildning i munhälsovård en gång per år av Regionens upphandlade utförare.

Syftet med den uppsökande verksamheten är att skapa förutsättningar för en god daglig munvård. Syftet med den reviderade överenskommelsen är att förtydliga parternas ansvar.

Kommunens åtaganden

- identifiera individer som är berättigade till munhälsobedömning och nödvändig tandvård
- administrera behörigheter och utfärda tandvårdsstödsintyg i ett system som regionen tillhandahåller
- samverka med tandvårdsföretagen och vara delaktig i planering av tandvårdens besök hos individen
- vård- eller omsorgspersonal deltar vid munhälsobedömning för att informera tandvårdsutföraren om kundens allmäntillstånd och ta del av givna rekommendationer och instruktioner
- säkerställa att den berättigade ges daglig munvård enligt tandvårdsutförarens rekommendationer
- när behov av tandvård föreligger kunna vara kontaktlänk samt boka besök
- medverka till att vård- och omsorgspersonal erhåller munvårdsutbildning av Regionens avtalade tandvårdsutförare
- kommunens kontaktperson gentemot regionen ansvarar för att sprida information från regionen till berörda anordnare
- ansvara för att aktuella boende- och kontaktuppgifter registreras och uppdateras

Överenskommelsen börjar att gälla när länets samtliga kommuner antagit den, tidigast från 2021-09-01. Den gäller tillsvidare och ska följas upp årligen genom ett möte mellan kommunens kontaktperson och Regionens tandvårdsenhet. Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om tolv månader.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen överenskommelse medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslagen överenskommelse medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Överenskommelse munhälsovård
2. Rekommendation munhälsovård

Karin Kollberg
social- och äldredirektör
stadsledningskontoret

Elisa Reinikainen
medicinskt ansvarig sjuksköterska
äldreheten

Rekommendation om att anta Överenskommelse om Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård

Rekommendation

Storsthlm's styrelse beslutade på sammanträdet den 10 december 2020 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm avseende samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård.

Sammanfattning

Kommunerna i Stockholms län rekommenderas att anta reviderad överenskommelse om samverkan med Region Stockholm vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård. Överenskommelsen förtydligar parternas gemensamma och enskilda ansvar för att de personer som har rätt till munhälsobedömning får erbjudande om munhälsobedömning samt att personalgrupper får undervisning i munhälsovård. Den reviderade överenskommelsen innebär att vissa delar har omarbetats, uppdaterats och förtydligats, men revideringen har inte lett till någon betydande förändring.

Beskrivning av ärendet

Mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm finns sedan år 2012 en överenskommelse om samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård. Överenskommelsen förtydligar parternas gemensamma och enskilda ansvar för att de personer som har rätt till munhälsobedömning får erbjudande om munhälsobedömning samt att personalgrupper får undervisning i munhälsovård.

Den uppsökande verksamheten omfattar personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Personerna som omfattas har rätt till avgiftsfri munhälsobedömning i hemmet, samt nödvändig tandvård, till samma avgift som hälso- och sjukvård. Kostnaden ingår i högkostnadsskyddet.

I den uppsökande verksamheten som utförs av avtalade tandvårdsföretag ingår dessutom munvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal. Munvårdsutbildning ska inkludera teoretisk och praktisk information om munvård som en del i omvårdnaden.

Syftet med den uppsökande verksamheten är att skapa förutsättningar för en god daglig munvård. Detta förutsätter en god samverkan mellan region och kommun där ansvarsfördelning och samverkan är tydlig och känd hos berörda verksamheter.

Den reviderade överenskommelsen innebär att vissa delar har omarbetats, uppdaterats och förtydligats, men revideringen har inte lett till någon betydande förändring.

Tills att den reviderade överenskommelsen träder i kraft kommer ett nytt rutindokument att tas fram tillsammans med kommunerna i länet.

Ärendegång

Rekommendationen adresseras till kommunstyrelserna enligt den rutin som gäller vid beslut i Storsthlm's styrelse. Kommunerna fattar beslut enligt gällande delegationsordning.

Kommunerna ombeds meddela sina ställningstaganden genom att sända in protokollsutdrag eller annan beslutshandling till Storsthlm.

Beslut om antagande av överenskommelse är att likställas med undertecknande.

Överenskommelsen börjar gälla tre månader från att alla parter beslutat anta överenskommelsen, dock tidigast 2021-09-01.

Svarsperiod

Storsthlm önskar få kommunernas ställningstaganden senast den 30 juni år 2021 med e-post till registrator@storsthlm.se.

Frågor och information

Frågor med anledning av detta besvaras av processledare Håkan Wramner, hakan.wramner@storsthlm.se.

Bilagor

1. Ny överenskommelse

Med vänlig hälsning

Mats Gerdau
Förbundsordförande Storsthlm

Madeleine Sjöstrand
Förbundsdirektör Storsthlm

Samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård

Överenskommelse mellan Region Stockholm och
kommunerna i Stockholms län

Innehållsförteckning

1.	Överenskommelsens parter.....	3
2.	Storsthlmns roll	4
3.	Bakgrund.....	4
4.	Syfte och gemensam målsättning.....	4
5.	Målgrupp.....	5
6.	Ansvarsfördelning och parternas åtaganden.....	6
6.1	Regionens åtaganden	6
6.2	Kommunens åtaganden	7
7.	Organisation för samverkan	9
7.1	Länsövergripande samverkan	9
8.	Ändringar av överenskommelsen.....	9
9.	Eskaleringstrappa vid oenighet	9
10.	Uppföljning	10
11.	Överenskommelsen giltighetstid och upphörande	11
12.	Övrig information.....	11
13.	Definitionslista	12

1. Överenskommelsens parter

Överenskommelsens parter är Region Stockholm och de 26 kommunerna i Stockholms län:

Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Lidingö stad
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Stockholms stad
Sundbybergs stad
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms stad
Värmdö kommun
Österåkers kommun

Kommunerna kallas gemensamt ”kommunerna” och var för sig ”kommunen”. Region Stockholm kallas ”regionen”. Kommunerna och regionen gemensamt kallas ”parterna”.

Om regionen eller kommunen tecknar avtal med någon annan part och överlåter uppgifter de har ansvar för, ska denna överenskommelse tillämpas.

Respektive part ska ansvara för att överenskommelsen är bindande för och gälla eventuella underleverantörer.

2. Storsthlm's roll

Storsthlm företräder kommunerna avseende uppföljning och utvärdering av överenskommelsens övergripande och principiella frågor samt tillämpning av denna överenskommelse i relation till Region Stockholm.

3. Bakgrund

Uppsökande verksamhet omfattar personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Personerna som omfattas har rätt till avgiftsfri munhälsobedömning i hemmet, samt nödvändig tandvård, till samma avgift som öppen hälso- och sjukvård. Kostnaden ingår i högkostnadsskyddet.

Den uppsökande verksamheten ingår som en del i tandvårdsstödet till vissa äldre och funktionshindrade, som infördes den 1 januari 1999. Den berättigade ska få minimerat besvär från tänder och munslemhinna, bibehålla relevant tuggförmåga och utseende. Munhälsotillståndet ska inte försämra allmäntillståndet och inte ge upphov till utökat omvårdnadsbehov.

Grunden för denna överenskommelse utgörs av tandvårdslag (1985:125) och tandvårdsförordning (1998:1338). Region Stockholm har enligt 8 a § tandvårdslag (1985:125) ansvar för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård till individer som tillhör målgruppen. Tandvårdsförordning (1998:1338) 12 § förtydligar att regionen och kommunerna ska samverka så att de som tillhör målgruppen får det tandvårdsstöd de har rätt till.

I den uppsökande verksamheten som utförs av avtalade tandvårdsföretag ingår dessutom munvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal. Munvårdsutbildning ska inkludera teoretisk och praktisk information om munvård som en del i omvårdnaden.

4. Syfte och gemensam målsättning

Syftet med den uppsökande verksamheten är att skapa förutsättningar för en god daglig munvård. Det förutsätter en god samverkan mellan parterna där ansvarsfördelning och samverkan är tydlig och känd hos berörda verksamheter. Överenskommelsen ska förtydliga respektive parts ansvar samt det gemensamma ansvaret

mellan region och kommun så att de personer som har rätt till munhälsobedömning får erbjudande. Samt att de som tackar ja till munhälsobedömning får den utförd och att personalgrupper får undervisning i munhälsovård. Överenskommelsen avser munhälsobedömning, munvårdsutbildning och nödvändig tandvård oavsett boendeform eller regi.

Parterna är överens om följande gemensamma målsättning:

- Alla som tillhör målgruppen ska identifieras oavsett boendeform eller driftsform.
- Tandvårdsstödsintyg ska utfärdas och förnyas skyndsamt.
- Berättigad med tandvårdsstödsintyg ska få erbjudande om munhälsobedömning samt vid behov erbjudande om nödvändig tandvård.
- Berättigad ska få en god daglig munvård.
- Regionen och kommunen ska tillsammans med avtalade tandvårdsföretag samverka för att ovanstående uppfylls på ett effektivt och patientsäkert sätt utifrån den berättigades behov.

5. Målgrupp

Bestämmelser om uppsökande verksamhet finns i 8 a § tandvårdslag (1985:125). Berättigade till uppsökande verksamhet är personer som:

1. omfattas av lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
2. har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som
 - a) omfattas av en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslag (2017:30),
 - b) får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller
 - c) är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård eller omsorg som personer som omfattas av 2 a eller 2 b ovan.

Regionen ska också se till att målgruppen erbjuds nödvändig tandvård. För den nödvändiga tandvården gäller fritt val av tandvårdsutförare. Uppsökande verksamhet är inte en förutsättning för att få nödvändig tandvård. Dels kan munhälsobedömning inte hunnit bli genomförd innan behovet av nödvändig tandvård uppstått dels kan individen valt att avstå från munhälsobedömningen.

För att få tandvårdsstödsintyg ska den enskilde ha ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser eller omfattas av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Med omfattande, menas personlig omvårdnad under större delen av dygnet, det vill säga minst tre gånger/dygn samt natttillsyn. Natttillsyn kan likställas med trygghetslarm, förutsatt att omvårdnadsbehovet är *varaktigt* och *omfattande*. Det kan finnas personer som uppfyller kraven avseende omvårdnadsbehov, men avböjt natttillsyn. Även dessa personer har rätt till tandvårdsstödsintyg.

Med varaktigt, menas ett behov som förväntas kvarstå minst ett år.

6. Ansvarsfördelning och parternas åtaganden

Regionen och kommunerna har ett gemensamt ansvar för att verksamheten fungerar på avtalat sätt. Parternas gemensamma åtaganden innebär att:

- Implementera och säkerställa att innehållet i överenskommelsen är känt i samtliga berörda verksamheter.
- Gemensam uppföljning av överenskommelsen.

6.1 Regionens åtaganden

Region Stockholm har ansvar för att uppsökande verksamhet, munhälsobedömning, munvårdsutbildning och nödvändig tandvård planeras, bedrivs, och säkerställs enligt regelverk.

Regionen ansvarar för att:

- Tillhandahålla tandvårdsföretag som ska utföra den uppsökande verksamheten i samverkan med kommunen.
- Tillhandahålla IT-system för administration.
- Informera kommunen om vilka tandvårdsföretag som utför uppsökande verksamhet. Informationen görs tillgänglig i regionens IT-system.

- Informera om regler och riktlinjer samt eventuella förändringar inom uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård.
- Vid behov bistå kommunens intygsutfärdare i bedömning av tandvårdsstödsintyg.
- Utfärda tandvårdsstödsintyg till personer som får hemsjukvård enligt målgrupp 2b.
- Tillhandahålla webbutbildning för de personer som administrerar och/eller utfärdar tandvårdsstödsintyg.
- Tillhandahålla ett munvårdskort som fylls i av tandvårdsföretaget vid munhälsobedömning.
- Tillhandahålla blankett om erbjudande om munhälsobedömning.
- Tillhandahålla en kontaktperson som bistår vid frågor samt tar emot information om det uppstår situationer som inte fungerar med tandvårdsföretaget som utför uppdraget.

6.2 Kommunens åtaganden

Kommunen ska identifiera individer berättigade till munhälsobedömning och nödvändig tandvård samt utfärda tandvårdsstödsintyg och informera om munhälsobedömning och nödvändig tandvård.

Kommunen ska samverka och planera med tandvårdsföretagen av uppsökande verksamhet så att målgruppen erbjuds och erhåller munhälsobedömning samt att vård- och omsorgspersonalen får munvårdsutbildning.

Kommunen ansvarar för att:

- Aktivt arbeta för att identifiera individer inom målgrupperna som är berättigade till munhälsobedömning och nödvändig tandvård.
- Utfärda tandvårdsstödsintyg och informera den berättigade om munhälsobedömning och nödvändig tandvård.

- Samverka och planera med tandvårdsföretag av uppsökande verksamhet så att målgruppen erbjuds och erhåller munhälsobedömning.
- Årligen erbjuda och informera om munhälsobedömning till personer som är berättigade till munhälsobedömning men som tidigare tackat nej till munhälsobedömning.
- Samverka och planera munvårdsutbildning med avtalade tandvårdsföretag, samt anvisa lokal för dessa utbildningstillfällen, så att vård- och omsorgspersonal erhåller årlig munvårdsutbildning.
- Säkerställa att vård- och omsorgspersonal deltar vid munhälsobedömning för att informera tandvårdsutföraren om den berättigades allmäntillstånd och ta del av givna rekommendationer och instruktioner.
- Säkerställa att den berättigade ges daglig munvård enligt tandvårdsutförarens rekommendationer. Tid för daglig munvård ska ingå i personlig hygien.
- Uppgift om den berättigades fasta tandvårdskontakt ska finnas dokumenterad och tillgängligt för berörd personal för att säkerställa regelbunden kontakt med tandvård.
- När behov av tandvård föreligger kunna vara kontaktlänk (exempelvis boka tider och se till att personen får tandvård).
- Tillhandahålla en kontaktperson gentemot regionen som i kommunen är ansvarig för att ta emot och sprida information från regionen om den uppsökande verksamheten. Kontaktpersonen ska delta i möten med regionen och ansvara för att informera regionen om förändringar i kommunens organisation och annat som berör den uppsökande verksamheten.
- Administrera behörighet för intygsutfärdare. Ansvara för att samtliga går regionens webbutbildning för intygsutfärdare för att säkerställa att alla har aktuell kompetens för att kunna identifiera vilka individer som är berättigade.
- Använda regionens IT-stöd för samtlig administration som gäller den uppsökande verksamheten gentemot regionen.

- Ansvara för att aktuella boende- och kontaktuppgifter registreras och uppdateras.

7. Organisation för samverkan

7.1 Länsövergripande samverkan

Det finns en politisk styrgrupp för samverkan i länet med representation från kommunerna i länet, genom Storsthlm's styrelse och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Stockholm. Den politiska styrgruppen kallas Vård i Samverkan (VIS) och är ett forum för samverkan och beredning inför beslut i respektive organisation i frågor som rör hälsa, vård och omsorg. Som stöd i sitt arbete har VIS en tjänstemannastyrgrupp Sammanhållen vård och omsorg, och ytterligare samrådsgrupper som ansvarar för olika sakområden. Tjänstemannastyrgruppen har i uppdrag att förvalta denna överenskommelse och länsövergripande rutiner kopplade till överenskommelsen. I uppdraget ingår vidare att hantera avsteg och tvister, samt att gemensamt, initiera, utveckla och följa upp att denna överenskommelse följs.

8. Ändringar av överenskommelsen

Eventuella ändringar av och tillägg till denna överenskommelse kan initieras av parterna och ska godkännas av samtliga parter. Beslut om ändringar av mindre betydelse och som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll, exempelvis språkliga ändringar och anpassningar till förändringar i lagtext eller nationella riktlinjer görs av Region Stockholm i samråd med Storsthlm.

9. Eskaleringstrappa vid oenighet

Vid parts eventuella avsteg från åtaganden i överenskommelsen eller rutin som är kopplade till överenskommelsen, eller oenighet om tolkning av överenskommelse eller rutin ska följande eskaleringstrappa tillämpas:

1. Avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning ska i första hand lösas av parterna på lokal nivå i kommunen och Region

- Stockholm, såvida dessa inte är av en sådan principiell karaktär att det kan antas påverka andra parter.
2. Avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning som inte kan lösas på lokal nivå hanteras i första hand av den samrådsgrupp/styrgrupp som utsetts att ansvara för sakområdet.
 3. I det fall den samrådsgrupp/styrgrupp inte kan lösa en fråga om avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning, ska frågan hanteras av regionens och kommunernas gemensamma tjänstemannastyrgrupp för Sammanhållen vård och omsorg.
 4. Ytterst hanteras avsteg från åtagande eller oenighet av den politiska styrgruppen VIS som har tolkningsföreträde gällande överenskommelsen.

10. Uppföljning

Parterna har ett gemensamt ansvar för att överenskommelsen regelbundet följs upp, att stämma av resultatet av uppföljningen med varandra samt vid behov vidta åtgärder för att säkerställa att överenskommelsen och tillhörande rutin följs.

Överenskommelsen ska följas upp årligen genom möte med kommunkontaktpersoner. Kommunen ansvarar för att följa upp uppsökande verksamhet och ska av regionen få information om sin kommun/stadsdel. Region Stockholm tillhandahåller kommunen/stadsdelen rapporter som hämtas i regionens IT-system. Rapporterna ska minst innehålla information om:

- Antal utfärdare av tandvårdsstödsintyg som klarat kunskapstest.
- Antal berättigade som erbjudits munhälsobedömning.
- Antal berättigade som tackat ja till munhälsobedömning.
- Antal berättigade som tackat nej till munhälsobedömning.
- Antal utförda munhälsobedömningar.
- Antal vård- och omsorgspersonal som har deltagit i munvårdsutbildning.

Kommunen ska vara regionen behjälplig vid uppföljning av den uppsökande verksamheten.

Erfarenheterna av denna överenskommelse och dess rutiner ska följas upp löpande av Region Stockholm och Storsthlm.

11. Överenskommelsen giltighetstid och upphörande

Överenskommelsen börjar gälla när Region Stockholm och samtliga länets 26 kommuner antagit den, och tidigast från 2021-09-01. Överenskommelsen gäller därefter tills vidare. Överenskommelsen ersätter tidigare överenskommelse från år 2012.

Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om tolv (12) månader.

Om en kommun säger upp överenskommelsen gäller uppsägningen endast den kommunen och överenskommelsen fortsätter att gälla för övriga parter.

12. Övrig information

Denna överenskommelse ska läsas tillsammans med dokumentet *Rutin för samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård* som beskriver för kommunens personal hur uppdraget fungerar i praktiken.

Rutin för samverkan vid uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning) och nödvändig tandvård förvaltas av Region Stockholm, tandvårdsenheten. Revidering av dokumentet sker löpande i samråd med tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg.

13. Definitionslista

Kommunen

Kommunen och eventuell vårdgivare/utförare.

Vård- och omsorgspersonal

Person eller personer som i sitt yrke utför hälso- och sjukvård och/eller socialtjänst, här inkluderas också hemtjänstpersonal.

Remiss Folkhälsopolicy för
Region Stockholms arbete för
en god hälsa och minskade
hälsoklyftor i
befolkningen
Yttrande till
Regionstyrelsen, Stockholms
region

13

ÄLN 2021/89

2021-04-16

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/89

Äldrenämnden

Remiss Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Yttrande till Regionstyrelsen, Stockholms region

Förslag till beslut

Äldrenämnden lämnar synpunkter över remissen *Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen* till kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun är en av remissinstanserna på *Folkhälsopolicy för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen*. Den föreslagna folkhälsopolicyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.

Äldrenämnden ser positivt på folkhälsopolicyn utifrån dess inriktning som bland annat lyfter samverkan med lokalsamhället. Äldrenämnden ser även positivt på Region Stockholms roll som en samlande kraft i länets folkhälsoarbete med fokus på jämlikhet i hälsa och på de grupper med störst behov.

Ärendet

Den föreslagna folkhälsopolicyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen. Policyn syftar till att, tillsammans med en i budget fastställd indikator om folkhälsokonsekvensanalyser, utgöra en plattform för samlad styrning, uppföljning och vidareutveckling av Region Stockholms folkhälsoarbete.

Enligt remissutlåtandet är kommunerna viktiga aktörer i folkhälsoarbete då vi ansvarar för flera verksamheter som är viktiga ur folkhälsosynpunkt, såsom äldrenämndens verksamheter inom vård- och omsorgsverksamheter för äldre. Nacka är en av remissinstanserna.

Allt folkhälsoarbete syftar ytterst till att förebygga sjukdom och ohälsa - så kallad prevention. Äldrenämnden ser positivt på folkhälsopolicyn utifrån dess inriktning som bland annat lyfter samverkan med lokalsamhället. Äldrenämnden ser även positivt på Region Stockholms roll som en samlande kraft i länets folkhälsoarbete med fokus på jämlikhet i hälsa och på grupper med störst behov.

Ekonomiska konsekvenser

Remissvaret ger inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Remissvaret ger inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Tjänsteutlåtande Folkhälsopolicy – God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Bilaga 2 Remiss – Folkhälsopolicy God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Sofie Stener
Gruppchef
Äldreenheten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Sara Wiklund Cardell

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-02-18

HSN 2020-1162

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Folkhälsopolicy – God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Ärendebeskrivning

En gemensam folkhälsopolicy har arbetats fram som fastställer styrande principer för Region Stockholms arbete för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Folkhälsopolicy – God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden godkänner förslaget till folkhälsopolicy.
2. Ärendet överlämnas till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i budget 2020 och 2021 uppdragits att ta fram en ny folkhälsopolicy för beslut i regionfullmäktige 2021. Policyn ska ta vid efter den nuvarande Policy för folkhälsa 2017-2021.

En god folkhälsa innebär att befolkningen har god hälsa, både fysiskt och psykiskt, och att hälsan är jämnt fördelad mellan olika grupper i befolkningen.

En god folkhälsa är både ett mål och ett medel för en hållbar utveckling samt en förutsättning för tillväxt¹. En välmående befolkning skapar bättre förutsättningar för välbefinnande och tillväxt genom minskad sjukfrånvaro, ökad sysselsättning, högre produktivitet och minskade behov av vård och omsorg. Även det omvända förhållandet gäller, det vill säga ekonomisk utveckling skapar utrymme för en förbättrad folkhälsa.

Det övergripande nationella målet för folkhälsopolitiken är *"att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation"*². I likhet med Agenda 2030 för hållbar utveckling uppmärksammar de nationella folkhälsopolitiska målen att hälsoskillnader är en utmaning för samhället som helhet, dels utifrån perspektivet hållbar utveckling, dels utifrån ett effektivt utnyttjande av allmänna resurser.

För att nå resultat i folkhälsoarbete krävs insatser från flertalet sektorer i samhället – offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Region Stockholm, har en viktig roll genom ansvaret för hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik och regional utvecklingsplanering samt genom insatser inom kultur- och föreningslivet. Region Stockholms verksamheter har också en viktig roll för folkhälsan som ansvariga för medarbetares arbetsmiljö samt genom arbete för miljö och klimat, mänskliga rättigheter, antidiskriminering med mera.

Kommunerna är vidare viktiga aktörer då de ansvarar för flera verksamheter som är viktiga ur folkhälsosynpunkt, såsom skola och barnomsorg, fysisk planering och bostadsförsörjning, vatten och avlopp, hälso- och miljöskydd, räddningstjänst, vård- och omsorgsverksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning, samt frivilliga uppgifter inom fritid och kultur, energi, sysselsättning och näringslivsutveckling.

Allt folkhälsoarbete syftar ytterst till att förebygga sjukdom och ohälsa - så kallad prevention. Insatser på folkhälsoområdet kan vara generella för alla i befolkningen eller rikta sig till grupper med specifika behov. De kan även utgöras av insatser i den individuella kontakten med hälso- och sjukvården.

¹ Jämlikhetskommissionen, SOU 2020:46

² God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik. Prop. 2017/18:249

För att en god och jämlik hälsa ska uppnås krävs att människor ges likvärdiga förutsättningar att göra sina egna val. De omständigheter som påverkar människors hälsa -*hälsans bestämningfaktorer* - spänner över en bredd av faktorer som samspelar inbördes³. Bland dessa ingår strukturella förutsättningar som är möjliga att påverka genom politiska beslut. Strukturella förutsättningar för hälsa är exempelvis utbildning, försörjning, boende, hälsosam miljö, attraktiv närmiljö, tillgång till hälsofrämjande hälso- och sjukvård samt möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället.

En miljömässigt hållbar utveckling har stor betydelse för folkhälsan. Föroreningar, såsom luftföroreningar och farliga kemikalier, är ett av de största globala hälsoproblemen. Även andra miljöfaktorer, som klimatförändringar och en försämrad biodiversitet, påverkar människors hälsa. Naturens förmåga att rena luft, sänka temperaturer, erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer är några exempel på ekosystemtjänster som gynnar hälsan hos befolkningen. Arbetet för att nå nationella miljömålen har därför stor betydelse för folkhälsan. Inom Region Stockholm beskrivs och normeras detta arbete inom ramen för RUFSS och Region Stockholms hållbarhetspolicy.

Överväganden

Den föreslagna folkhälsopolicyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen. Policyn syftar till att, tillsammans med en i budget fastställd indikator om folkhälsokonsekvensanalyser, utgöra en plattform för samlad styrning, uppföljning och vidareutveckling av Region Stockholms folkhälsoarbete. Uppföljning av vidtagna åtgärder samt av utvecklingen av hälsans fördelning i befolkningen är nödvändig för folkhälsoarbetet samt för att Region Stockholms olika verksamhetsområden kontinuerligt ska kunna utvecklas i linje med aktuella behov.

Folkhälsopolicyn föreslås beslutas av regionfullmäktige och gälla tills vidare. Policyn ska tillämpas av alla verksamheter i Region Stockholm. Detta innebär att nämnder och bolag i sitt arbete med verksamhetsplanering och budgetunderlag beaktar ett folkhälsoperspektiv och policyns styrande principer. Policyn visar en långsiktig inriktning medan prioriteringar och finansiering för respektive år bestäms i budget.

Folkhälsopolicyn bidrar till uppfyllelse av målformuleringar i budget inom inriktningsmålet *En hållbar regional utveckling*, specifikt inom områdena social hållbarhet och folkhälsa.

³ Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Arbete i enlighet med policyn skapar även förutsättningar för måluppfyllelse av den regionala prioriteringen ”*Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet*” i RUF5 2050. Därutöver bidrar arbetet till måluppfyllelse av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, särskilt inom mål 3 ”God hälsa och välbefinnande” samt mål 10 ”Minskad ojämlikhet”.

Hälsan hos befolkningen i Stockholmsregionen är överlag god, men inte jämnt fördelad. Detta innebär att förekomsten av kroppslig och psykisk sjukdom samt förtida död är lägst i de mest gynnade socioekonomiska grupperna och ökar gradvis med minskad tillgång till sociala och ekonomiska förutsättningar, såsom tex inkomst och utbildning⁴. Eftersom Stockholms län är socioekonomiskt segregerat uppstår stora skillnader mellan kommuner och stadsdelar.

En ökad efterfrågan på hälso- och sjukvårdstjänster kan förväntas de närmaste 10-20 åren⁴. I Region Stockholms långtidsutredning framgår att Region Stockholm bör öka satsningen på prevention, särskilt till utsatta grupper, för att minska ohälsan och möta vårdbehoven. En minskning av de socioekonomiska skillnaderna i hälsa i Stockholmsregionen skulle sannolikt bidra till stora förbättringar av hälsan och minskningar av sjukdomsburden i stort⁵.

Under covid-19-pandemin har konsekvenserna av ett ojämlikt samhälle synliggjorts. Covid-19 har, i likhet med i stort sett alla folkhälsoproblem, drabbat vissa grupper ojämlikt⁴. Män, äldre personer, individer med lägre socioekonomisk status, samt individer födda i vissa länder och vissa bostadsområden drabbats hårdare än andra. Inkomst är den socioekonomiska faktor som har tydligast koppling till risk att dö i sjukdomen. Minskade hälsoskillnader samt en beredskap för hur olika händelser i samhället påverkar olika grupper skulle bidra till ett mer motståndskraftigt samhälle, bättre rustat för påfrestningar och kriser såsom exempelvis pandemier.

Föreslagen policy anger en riktning för Region Stockholms arbete med att identifiera behov, utveckla ordinarie processer och vidta åtgärder för folkhälsan. Individernas förutsättningar är olika och Region Stockholm behöver, inom de olika verksamheternas ansvarsområden, direkt eller indirekt, arbeta för att skapa förutsättningar för god hälsa för alla. Därtill ska Region Stockholm som regionalt utvecklingsansvarig vara en samlande kraft för olika aktörer, i strävan att uppnå god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.

⁴ Socioekonomiska faktorer och covid-19 i Stockholms län, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, 2020

Policyn stödjer och kompletterar Region Stockholms övriga styrande dokument. Arbetsmiljöfrågor, digitalisering och it, forskning och innovation samt hållbarhetsarbete, inklusive miljöarbete och frågor om delaktighet för funktionsnedsatta, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter, samt antidiskriminering, demokratifrågor med mera, har en hög grad av påverkan på folkhälsans utveckling men beskrivs i andra styrande dokument, inte i denna policy.

Folkhälsopolicyn har tagits fram i en förvaltningsövergripande projektgrupp och styrgrupp med representation från regionledningskontoret, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, trafikförvaltningen, tillväxt- och regionplaneförvaltningen samt kulturförvaltningen. Representanter för förvaltningar och bolag har deltagit i underhandsberedning. Underlaget har även granskats av expertis inom folkhälsa vid Region Stockholms centrumbildningar. Anvisningarna för Region Stockholms modell för integrerad ledning och styrning (ILS) har utgjort ramverk för framtagandet av policyn⁵.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås bistå Region Stockholms verksamheter genom stöd till implementering av folkhälsopolicyn. Under 2021 avser Hälso- och sjukvårdsförvaltningen att planera för stödjande åtgärder för implementering av policyn. Denna aktivitet ska följas upp inom ramen för ordinarie budgetprocess. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har för avsikt att planera för stödjande aktiviteter som, enlighet med implementeringsteori⁶, ger verksamheterna kompetens, motivation och möjlighet att implementera policyns styrande principer. Där så är möjligt kommer framtagande av stödmaterial att utvecklas i samråd med regionledningskontoret för synkronisering med närliggande frågor inom exempelvis hållbarhetsområdet.

I folkhälsopolicyns styrande princip 2.1 (*Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning*) anges att nämnder och bolag genom utveckling av ordinarie processer ska säkra att stärkande faktorer för folkhälsan främjas och riskfaktorer för ohälsa undanröjs eller minskas. Denna princip är av central betydelse för att nämnder och bolag i högre utsträckning än idag ska beakta hur deras verksamheter påverkar på hälsans bestämningsfaktorer och hälsans fördelning i befolkningen. Avsikten är att regionens olika verksamheter ska kunna bidra till att reducera såväl skillnader i hälsa som belastningen på hälso- och sjukvården.

⁵ Anvisningar för Integrerad ledning och styrning (ILS) (RS 2019–1160)

⁶ Susan Michie mfl. The behaviour change wheel: a new method for characterising and designing behaviour change interventions. *Implement Sci*, 2011. 6: p. 42.

Processer som berörs av denna princip 2.1 kan bland annat vara sådana som rör hälso- och sjukvård och tandvård (som även omnämns i styrande princip 2.2), regional utveckling, kollektivtrafik och kultur (som omnämns i styrande princip 2.3), samt därutöver exempelvis processer för regionens övriga inköp och investeringar samt processer för krisberedskap (exempelvis i syfte att förebygga ökande hälsoskillnader som konsekvens av samhällskriser).

I styrande princip 2.3 anges att den regionala utvecklingsplaneringen bidrar till att främja hälsosamma och attraktiva livsmiljöer. Begreppet attraktiva livsmiljöer berör samverkan mellan stadsplaneringens, näringslivets och kulturens företrädare för att skapa attraktiva miljöer med sociala och kulturella värden för människor att arbeta, leva och trivas i men också som attraktionskraft för besöksnäringen och för att bidra till den regionala och lokala identiteten och utvecklingen. Inom regional utvecklingsplanering kan hälsosam och attraktiv livsmiljö handla om att planera för och främja att den byggda miljön inte skadar hälsan genom buller, luftföroreningar eller dylikt, att den ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har fungerande infrastruktur med ett varierat utbud av bostäder, utbildning, arbetsplatser och arbetstillfällen, offentlig och privat service samt, möjligheter till fysisk aktivitet samt natur och kultur.

Kulturens roll för attraktiva livsmiljöer kan vara exempelvis stöd till bevarande och främjande av kulturarvet och länets kulturmiljöer, stöd till kulturlivets infrastruktur så att människor kan ta del av kulturupplevelser i det gemensamma offentliga rummet, stöd som bidrar till ett kreativt företagande samt att samtida konst placeras i vården och andra offentliga miljöer. Tillsammans skapar hälsosamma och attraktiva livsmiljöer en god och långsiktigt hållbar livsmiljö (Plan- och bygglagen 2010:900), God bebyggd miljö (Miljökvalitetsmål 15) och Hållbara städer och samhällen (Mål 11 Agenda 2030).

Ekonomiska konsekvenser

Folkhälsopolicyn anger principer för hur nämnder och bolag inom Region Stockholm ska arbeta för att förbättra folkhälsan och minska hälsoklyftorna i regionen. Utifrån ett övergripande ekonomiskt perspektiv kan en god och jämlik hälsa i befolkningen leda till att dämpa kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården och tandvården. Förbättrad folkhälsa kan också främja tillväxten i länet och därmed bidra till att förbättra Region Stockholms ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet som leder till att Region Stockholms vision uppnås.

Policyn anger en långsiktig inriktning för Region Stockholm men fastställer inte vad respektive nämnd eller bolag ska göra. Samtliga nämnder och bolag inom Region Stockholm bidrar utifrån sina respektive uppdrag, och ekonomiska förutsättningar.

En stor del av arbetet sker genom kunskapsintegration och verksamhetsutveckling inom ordinarie processer. Hälsofrämjande insatser genomförs först efter att finansiering säkerställts av respektive nämnd eller bolag i samband med arbetet med budgetunderlag och verksamhetsplanering.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Folkhälsopolicyn bidrar positivt till patientsäkerhet genom att den tydliggör att hälso- och sjukvården och tandvården ska leverera en hälsofrämjande, förebyggande, säker och sammanhållen nära vård och tandvård med individen som medskapare, där de med störst behov prioriteras. Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att individens hälsa och förmåga är i fokus vid varje möte med vården vilket utgör en viktig grund för patientsäkerhetsarbetet.

Konsekvenser för folkhälsa

Folkhälsopolicyns syfte är att bidra till en god och jämlik hälsa i befolkningen. Folkhälsopolicyn väntas få positiva konsekvenser för folkhälsa genom att alla nämnder och bolag, utifrån sina uppdrag, och ekonomiska förutsättningar, långsiktigt bidrar till en utvecklad folkhälsa. Detta arbete sker integrerat i ordinarie processer samt genom hälsofrämjande insatser. Policyn föreskriver bland annat att nämnder och bolag ska säkerställa att stärkande faktorer för befolkningens hälsa främjas och riskfaktorer för ohälsa förebyggs. Särskilt fokus ska ligga på de faktorer som har störst påverkan på hälsans bestämningsfaktorer samt på hur förutsättningar kan stärkas för de grupper som har störst behov.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Folkhälsopolicyn föreskriver att hälso- och sjukvård och tandvård ska bidra till att kompensera för ojämlikheten i hälsa genom att arbeta hälsofrämjande och förebyggande med fokus på grupper med störst behov. Begreppet *jämställdhet* innefattas inom begreppet jämlikhet i policyn⁷.

Vidare pekar folkhälsopolicyn på att hälso- och sjukvårdens och tandvårdens system för kunskapsstyrning skapar förutsättningar för utveckling, spridning och användning av bästa möjliga kunskap och till uppföljning av resultat, vilket förväntas ge en mer jämlik vård och hälsa.

⁷ Att hälsan är jämlikt fördelad innebär att det inte förekommer undvikbara skillnader i sjuklighet och dödlighet mellan exempelvis olika socioekonomiska grupper, mellan olika kön, mellan olika åldrar, mellan personer med funktionsnedsättning och befolkningen i sin helhet, mellan majoritetsbefolkningen och de nationella minoritetsgrupperna, eller mellan personer med olika sexuell läggning.

Miljökonsekvenser

Arbete för en förbättrad miljö innefattas i den bredd av åtgärder som bidrar till positiv utveckling av folkhälsan. Policyn betonar vikten av att arbeta för en förbättrad miljö men fastställer inte styrande principer för området då detta görs inom ramen för Region Stockholms hållbarhetspolicy.

Främjande av stärkande faktorer för befolkningens hälsa och förebyggande av riskfaktorer för ohälsa skapar förutsättningar för minskad sjukdomsburda vilket i sin tur bidrar till minskat behov av sjukvård och därmed minskad resursförbrukning och miljöpåverkan från hälso- och sjukvården.

Administrativa konsekvenser

Folkhälsopolicyn föranleder ett krav på samtliga nämnder och bolag att avsätta tid för att, inom ramen för ordinarie arbete med verksamhetsplanering och budgetunderlag, beakta ett folkhälsoperspektiv och de styrande principer som framgår av policyn. Policyn föreskriver även att nämnder och bolag ska genomföra folkhälsokonsekvensanalyser i samband med större projekt och reformer. Arbete med beslutsunderlag i denna riktning bedöms kunna ge stora positiva verksamhetsmässiga konsekvenser men bedöms ta begränsade resurser i anspråk.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2021-02-18

Remiss - Folkhälsopolicy
**God hälsa och minskade hälsoklyftor
i befolkningen**

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp

Fastställd

Giltig till och med

Dokumentnummer

Fastställd av

Upprättad av

Informationssäkerhetsklass

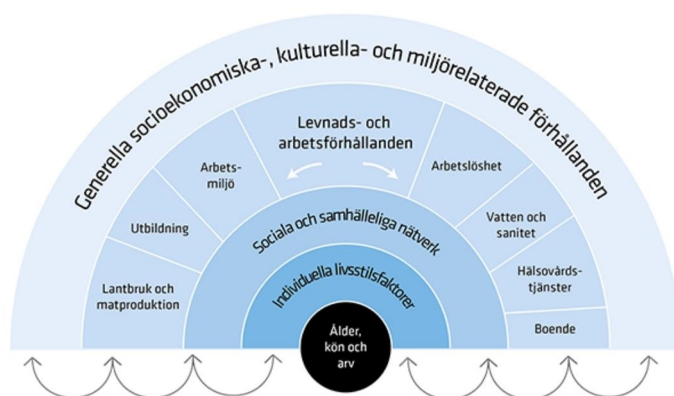
Innehållsförteckning

1. OM POLICYN	3
1.1 Inledning	3
1.2 Syfte	4
1.3 Tillämpning	4
2. STYRANDE PRINCIPER	5
2.1 Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning	5
2.2 Hälsa- och sjukvård och tandvård arbetar hälsofrämjande och förebyggande med fokus på grupper med störst behov	5
2.3 Regional utvecklingsplanering, kollektivtrafik och stöd till kultur- och föreningsliv bidrar till samhälleliga förutsättningar för god och jämlik hälsa	6
2.4 Region Stockholm är en samlande kraft i länets folkhälsoarbete	7

1. Om policyn

1.1 Inledning

En god *hälsa*, både fysisk och psykisk, är en viktig förutsättning för att människor ska kunna göra det de vill i livet. *Folkhälsa* är ett uttryck för hela befolkningens hälsotillstånd som tar hänsyn till både nivån och fördelning av hälsan. En god folkhälsa innebär att hälsan i befolkningen är så bra som möjligt och att den är jämlikt fördelad mellan olika grupper i befolkningen. De omständigheter som påverkar människors hälsa spänner över en bredd av faktorer som samspelar inbördes (figur 1).

Figur 1 – Hälsans bestämningfaktorer¹.

En god folkhälsa är både ett mål och ett medel i hållbar utveckling samt en förutsättning för tillväxt. En välmående befolkning skapar bättre förutsättningar för välbefinnande och tillväxt genom minskad sjukfrånvaro, ökad sysselsättning, högre produktivitet och minskade behov av vård och omsorg. Även det omvända förhållandet gäller, det vill säga ekonomisk utveckling skapar utrymme för en förbättrad folkhälsa.

I folkhälsoarbete krävs insatser från flertalet sektorer i samhället – offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Region Stockholm har en viktig roll genom ansvaret för hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik och regional utvecklingsplanering samt genom bidragsgivning och insatser inom kultur- och föreningslivet. Region Stockholms verksamheter har också en viktig roll för folkhälsan som ansvariga för medarbetares arbetsmiljö samt genom arbete för miljö och klimat, mänskliga rättigheter och antidiskriminering med mera.

Ett av regionfullmäktiges inriktningsmål är *En hållbar regional utveckling*, där social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet samt folkhälsa utgör viktiga delar. I regionfullmäktiges budget 2021 hänvisas till länets gemensamma utvecklingsplan, RUFSS 2050 och dess regionala prioritering om att ”*nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och sluta hälsogapet*”.

¹ Efter Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Region Stockholms vision är ”*En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut*”. En sådan frihet kräver både individuellt ansvarstagande och strukturella förutsättningar. Strukturella förutsättningar kan exempelvis handla om utbildning, försörjning, boende, hälsosam miljö, attraktiv närmiljö, tillgång till hälsofrämjande hälso- och sjukvård, samt möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället.

En grundläggande utgångspunkt i folkhälsoarbete är att alla människor ska få likvärdiga möjligheter att nå den hälsa som är individuellt möjlig. Folkhälsoarbetet omfattar alla som bor, verkar eller vistas i regionen. Insatser på folkhälsoområdet kan vara generella för alla i befolkningen eller rikta sig till grupper med specifika behov. De kan även utgöras av insatser i den individuella kontakten med hälso- och sjukvården eller tandvården.

Denna policy anger en riktning för Region Stockholms arbete med att identifiera behov, utveckla ordinarie processer och vidta åtgärder för folkhälsan. Individernas förutsättningar är olika och Region Stockholm behöver, inom de olika verksamheternas ansvarsområden, direkt eller indirekt, arbeta för att skapa förutsättningar för god hälsa för alla. Därtill ska Region Stockholm som regionalt utvecklingsansvarig vara en samlade kraft för olika aktörer i länet, i strävan att uppnå god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.

1.2 Syfte

Policyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen. Policyn syftar till att utgöra en plattform för samlad styrning och vidareutveckling av Region Stockholms folkhälsoarbete.

Policyn bidrar till uppfyllelse av målformuleringar i budget inom inriktningsmålet *En hållbar regional utveckling*, specifikt inom områdena social hållbarhet och folkhälsa. Policyn visar en långsiktig inriktning medan prioriteringar och finansiering för respektive år bestäms i budget.

Arbete i enlighet med policyn skapar förutsättningar för måluppfyllelse av den regionala prioriteringen ”*Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet*” i RUFSS 2050. Därutöver bidrar arbetet till måluppfyllelse av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, särskilt inom mål 3 ”God hälsa och välbefinnande” samt mål 10 ”Minskad ojämlikhet”.

1.3 Tillämpning

Policyn gäller för Region Stockholms nämnder och bolag samt, via avtalsreglering, de verksamheter som arbetar på uppdrag av regionen. Vilka delar av policyn som ska tillämpas av respektive verksamhet framgår i avsnitt 2.1-2.4. Nämnder och bolag ska i sitt arbete med budgetunderlag och verksamhetsplanering beakta de styrande principer som framgår av denna policy. Finansiering ska vara säkerställd när insatser påbörjas.

Policyn stödjer och kompletterar Region Stockholms övriga styrande dokument. Arbetsmiljöfrågor, digitalisering och it, forskning och innovation samt hållbarhetsarbete, inklusive miljöarbete och delaktighet för funktionsnedsatta, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter, samt antidiskriminering, demokratifrågor med mera, har en hög grad av påverkan på folkhälsans utveckling men beskrivs i andra styrande dokument, inte i denna policy.

2. Styrande principer

Policyns styrande principer utgörs av rubrikerna i 2.1-2.4 nedan.

2.1 Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning

Alla nämnder och bolag inom Region Stockholm bidrar, utifrån sina uppdrag och ekonomiska förutsättningar, långsiktigt till en utvecklad folkhälsa och minskade vård- och omsorgsbehov. Detta arbete sker integrerat i ordinarie processer.

- Nämnder och bolag säkerställer, genom analys, utveckling och uppföljning av ordinarie kärn- och stödprocesser, att stärkande faktorer för befolkningens hälsa främjas och riskfaktorer för ohälsa undanröjs eller minskas. Särskilt fokus ligger på de faktorer som har störst påverkan på hälsans bestämningsfaktorer samt på hur förutsättningar kan stärkas för de grupper som har störst behov².
- Nämnder och bolag genomför konsekvensanalyser i berednings- och beslutsprocesser avseende hur större projekt och reformer påverkar befolkningens hälsa och dess fördelning^{2,3}. Konsekvensanalyserna ligger till grund för avvägningar och beslut samt till konkreta åtgärder.

Tillämpas av: Samtliga nämnder och bolag.

2.2 Hälsa- och sjukvård och tandvård arbetar hälsofrämjande och förebyggande med fokus på grupper med störst behov

Region Stockholms hälso- och sjukvård och tandvård levererar hälsofrämjande hälso- och sjukvård samt befolkningsinriktade insatser som ger bästa möjliga hälsoresultat med befintliga resurser.

- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens beställare säkerställer ett vårdutbud utifrån befolkningens vårdbehov och regionens ekonomiska förutsättningar, med utgångspunkt i bland annat underlag om sjukdomsbörda och skillnader i hälsa.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens beställare stödjer aktivt och följer upp vårdgivares implementering av hälsofrämjande och förebyggande arbete.
- Hälso- och sjukvården och tandvården levererar en hälsofrämjande, förebyggande, säker och sammanhållen nära vård och tandvård där individen ges möjlighet att vara delaktig i vårdprocess och planering utifrån sin egen förmåga. Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att individens hälsa och förmåga är i fokus vid varje möte med vården.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens system för kunskapsstyrning bidrar till en mer jämlik vård och hälsa genom att skapa förutsättningar för utveckling, spridning och användning av bästa möjliga kunskap samt till uppföljning av vårdresultat.

² Region Stockholm (Vårdens kunskapsstyrningsnämnd) försörjer nämnder och bolag med aktuellt kunskapsunderlag om faktorer som påverkar hälsan i olika grad, om hälsans fördelning i befolkningen, metoder för hur hälsa kan främjas och riskfaktorer minskas, samt stödmaterial för genomförande av konsekvensanalyser.

³ Indikator fastställd i budget mäter andelen vidtagna åtgärder utifrån genomförda folkhälsokonsekvensanalyser.

- Relevanta delar av hälso- och sjukvården och tandvården är aktiva aktörer i befolkningsinriktade insatser i lokalsamhällen.
- Befolkningsinriktade insatser planeras med utgångspunkt i bästa möjliga kunskap samt utifrån underlag om sjukdomsburda och skillnader i hälsa. Insatser som saknar tillräcklig evidens kan prövas i mindre skala förutsatt att de utvärderas.
- Relevanta delar av hälso- och sjukvården och tandvården samt därtill kopplade kunskapscentrum bidrar till att sprida kunskap om hälsan och dess fördelning i befolkningen till olika sektorer i samhället.

Tillämpas av: Nämnder och bolag inom hälso- och sjukvård och tandvård. Tillämpning inkluderar även, genom avtalsreglering, all regionfinansierad hälso- och sjukvård och tandvård. Tillämpning inkluderar även, där så är relevant, verksamheter inom civilsamhället som mottar finansiellt stöd från regionen.

2.3 Regional utvecklingsplanering, kollektivtrafik och stöd till kultur- och föreningsliv bidrar till samhälleliga förutsättningar för god och jämlik hälsa

De verksamheter som ansvarar för kollektivtrafik, regional utvecklingsplanering samt stöd till kultur- och föreningsliv verkar aktivt för att främja samhälleliga förutsättningar för god folkhälsa och för att förebygga ohälsa.

- Den regionala utvecklingsplaneringen stimulerar långsiktigt hållbara fysiska och sociala livsmiljöer genom samverkan med regionala aktörer. Jämlik tillgång och tillgänglighet till hälsosamma och attraktiva livsmiljöer, stödjande strukturer och miljöer för fysisk aktivitet samt samhällsservice främjas.
- Kollektivtrafiken gör samhället tillgängligt för människor i regionens alla delar, skapar förutsättningar för en fungerande arbetsmarknads- och utbildningsregion, samt binder samman områden med olika identitet. Vid utveckling av trafiksystemet beaktas förutsättningar för goda livsmiljöer och minskade hälsoklyftor. Kollektivtrafiken bidrar till minskade utsläpp och ger förutsättningar för ökad fysisk aktivitet genom att underlätta kombinationsresor med cykel och gång.
- Ett näringsliv med hållbar och konkurrenskraftig tillväxt samt långsiktig kompetensförsörjning och sysselsättning i ett inkluderande arbetsklimat stimuleras. Genom att fler etableringar stimuleras ökar handel, forskning och innovationsgrad vilket kan bidra till stärkta livsvillkor.
- Stöd till det professionella kulturlivet, till folkbildningens och föreningslivets aktörer, däribland idrottens och friluftslivets aktörer på distriktsnivå, främjande av kommunal kulturverksamhet, samt ansvar för konstnärlig gestaltning av vårdmiljöer skapar förutsättningar för kvalitativa kulturupplevelser, delaktighet, bildning och attraktiva livsmiljöer.

Tillämpas av: Nämnder och bolag inom kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Tillämpning inkluderar även, genom avtalsreglering, all regionfinansierad verksamhet exempelvis trafikoperatörer, underhålls- och byggtreprenörer samt vaktbolag. Tillämpning inkluderar även, där så är relevant, verksamheter som mottar finansiellt stöd från regionen, såsom exempelvis civilsamhälle och näringsliv.

2.4 Region Stockholm är en samlande kraft i länets folkhälsoarbete

Region Stockholm har ett helhetsansvar för länets utveckling genom det regionala utvecklingsuppdraget. En aktiv samverkan med länets kommuner, civilsamhälle, akademi och näringsliv är central för en positiv hälsoutveckling i befolkningen.

- Region Stockholm arbetar tillsammans med länets aktörer genom dialog och förankring för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.
- Region Stockholm är en tydlig, pålitlig och lyhörd samverkanspartner som bidrar till att skapa tillitsfulla relationer mellan länets aktörer.
- Region Stockholm säkerställer att kunskap om hälsan och dess fördelning i befolkningen integreras i länets strategiskt viktiga utvecklingsfrågor.
- Region Stockholms faktaunderlag, analyser och kunskapsspridning inom folkhälsa bidrar till att underlätta kommunernas kort- och långsiktiga planering.

Tillämpas av: Samtliga nämnder som arbetar övergripande med regionala utvecklings- och samverkansfrågor.

Remiss - Strategi för främjande
av psykisk hälsa och
välbefinnande samt
förebyggande av psykisk
ohälsa 2022-2030

14

ÄLN 2021/88

2021-04-12

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr ÄLN 2021/88

Äldrenämnden

Remiss - Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030

Yttrande till Region Stockholm.

Förslag till beslut

Äldrenämnden lämnar synpunkter över remissen *Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030* till kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun är remissinstans för Region Stockholms ”Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030”. Den regionövergripande strategin är framtagen för att ge alla människor i Stockholmsregionen jämlika förutsättningar att uppleva psykisk hälsa och välbefinnande. Strategin omfattar samtliga Region Stockholms nämnder och bolag och kommuner benämns som en samverkanspart.

Äldrenämnden ser positivt på att Region Stockholm har tagit fram en strategi för att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa. Överlag har strategin en tydlig inriktning och styrning som kan bidra till positiv utveckling i samverkan mellan kommuner och regionen. Särskilt positivt är strategins angreppssätt och förslaget avseende att utveckla nya samverkansformer mellan Region Stockholm och kommuner.

Beredning av ärendet

Arbets- och företagsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden bereder strategin och lämnar synpunkter. Ärendet behandlas därefter i kommunstyrelsen som antar ett yttrande där kommunens synpunkter lämnas.

Sammanfattning av strategin

Den regionövergripande strategin som är framtagen av Region Stockholm består av två huvudinriktningar, en för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande och den andra för att förebygga psykisk ohälsa. Målbilden är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen att kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa i olika vardagsmiljöer. Till exempel i hemmet, sin boende- och livsmiljö, inom

utbildningsmiljöer, på arbetsplatser, i digital miljö och i hälso- och sjukvården. Genom att bidra till utveckling av psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande stärker Region Stockholms nämnder och bolag möjligheterna att uppnå sina egna verksamhetsmål, samtidigt som växtkraften hos alla som bor, verkar eller vistas i Stockholmsregionen stärks.

För att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa rekommenderar strategin att regionens nämnder och bolag använder olika tillvägagångssätt utifrån de olika uppdrag och mål de har. Det handlar om att erbjuda barn, unga, vuxna och äldre goda och jämlika förutsättningar för att utveckla psykologiska och sociala förmågor som bidrar till psykisk hälsa och välbefinnande. Mål kan uppnås genom att arbeta utifrån strategin på en individnivå, vardagsnivå, i närsamhälle eller på styrande nivå.

Strategins angreppssätt är att alla nämnder och bolag inom Region Stockholm ska integrera strategin i alla relevanta beslut. Den föreslagna strategin bygger på att även andra aktörer, till exempel kommuner och civilsamhällsorganisationer, tar aktiv del i arbetet med gemensamt ansvar för att främja invånarnas psykiska hälsa och välbefinnande. Etablerade samverkansformer med kommuner, idéburen sektor och näringsliv beskrivs ska användas och nya former ska utvecklas. Samverkan ska ske på olika nivåer. Dels på individnivå, men även i vardagsmiljö, i närsamhälle och styrande nivå. I strategin framgår ej om eller på vilket sätt strategin kommer att följas upp.

Äldrenämndens synpunkter på strategin

Strategins koppling till kommunens ansvar

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen verka för att människor som av psykiska skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring kan delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Kommunen ska bedriva en uppsökande verksamhet och göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena för personer med psykiska funktionshinder. Kommunen ska också planera sina insatser för målgruppen och då samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer. Arbeta för att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa är utifrån ovanstående en viktig fråga för äldrenämnden. Äldrenämnden anser att det är positivt att en strategi för att främja arbetet har tagits fram inom Region Stockholm, är positivt inställda till förslagen i strategin samt till att fortsatt samverka med regionen kring dessa frågor.

Samverkan mellan Region och kommun utifrån strategin

Nedan beskrivs äldrenämndens synpunkter på strategins förslag kring samverkan mellan region och kommun på respektive nivå.

På individnivå

Äldrenämnden ser det som positivt med samverkan mellan kommun och region på individnivå när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Det anses vara positivt för den enskildes delaktighet över planeringen

samt för att kunna säkerställa att den enskilde får sina behov tillgodosedda utifrån ett helhetsperspektiv.

Vardagsnivå

I strategin beskrivs att Region Stockholms nämnder och bolag i vissa fall har ansvar för olika miljöer, tex arbetsmiljöer, hälso- och sjukvårdsmiljöer, utbildningsmiljöer och då säkerställa en hälsofrämjande miljö för psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande. Det framgår vidare att andra aktörer som ansvarar för vardagsmiljöer i länet kan efterfråga sakkunskaps- och utvecklingsstödande insatser från regionens nämnder och bolag för att möjliggöra att vardagsmiljön utvecklas i linje med strategins målbild. Äldrenämnden ser det som positivt att kommuner kan erbjudas hjälp men önskar samtidigt förtydligande i vilka fall det kan erbjudas och av vem.

Närsamhälle

Utifrån ett närsamhällesperspektiv är äldrenämnden öppen för dialog och ser möjligheter till mer samverkan mellan kommun, region och civilsamhälle. En utökad samverkan med exempelvis brukarorganisationer skulle vara positiv på lokal nivå för att komplettera andra kunskapskällor samt ge personer med psykiska funktionsnedsättningar ett ökat inflytande.

Styrande nivå

Kommun och region har en etablerad överenskommelse som avser samverkan för personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Äldrenämnden anser att samverkan på styrande nivå är av betydelse för att samarbetet kring enskilda individer ska fungera. Äldrenämnden välkomnar en utökad samverkan med regionen för att främja psykisk hälsa. De etablerade formerna för samverkan upplevs i dag vara givande, men genomförs i för liten skala. Det finns önskemål från kommunens sida att vidareutveckla samverkan kring gemensamma frågor och utvecklingsarbete. För den specifika målgruppen som har behov av stöd och hjälp från kommun och region skulle äldrenämnden önska än mer konkreta åtgärder i strategin för att stödja målgruppen på bästa sätt.

Äldrenämnden är positiva till strategins angreppssätt där Region Stockholms nämnder och bolag ska integrera strategin i alla relevanta beslut inom deras uppdrag. Det är särskilt positivt att konsekvensanalyser ska genomföras i berednings- och beslutsprocesser i samband med större projekt och reformer, så att förutsättningar för att utveckla befolkningens psykiska hälsa och välbefinnande systematiskt stärks. För att stödja dessa processer föreslår strategin att ett helhetsperspektiv ska beaktas, vilket kräver samverkan med bland annat kommuner. Det är ej specificerat i vilken omfattning kommunerna anses vara en samverkanspart. Äldrenämnden är positiva till att etablerade samverkansformer på styrande nivå ska användas, men även öppen för att nya former ska utvecklas, för att på bästa sätt stödja kommunens medborgare.

Strategin inkluderar hela livsförloppet

Psykisk ohälsa är ett stort samhällsproblem som berör alla åldersgrupper. Vi ser positivt

på att strategin återkommande nämner både barn, unga, vuxna och äldre och att hela livsförloppet inkluderas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget förväntas inte medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Konsekvenserna av strategins förslag bör bli positiva för barn. Genom samverkan med regionen på olika nivåer har kunder som har behov av stöd och hjälp från båda parterna ökad möjlighet att få sina behov tillgodosedda utifrån ett helhetsperspektiv.

Handlingar i ärendet

- Bilaga 1 Strategi "Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030"
- Bilaga 2 Tjänsteutlåtande "Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa" Region Stockholm.
- Bilaga 3 Remissbrev Regionstyrelsen "Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa"

Ellinor Egefors
Enhetschef
Äldreenheten

Therese Råckle
Kvalitetsutvecklare
Omsorgsenheten

Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp

Fastställd

Giltig till och med

Dokumentnummer

Fastställd av

Upprättad av

Informationssäkerhetsklass

1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
2. Tillämpning	4
3. Psykisk hälsa är en grundläggande förutsättning för nämnder och bolag att nå sina mål	4
3.1 Två huvudinriktningar	6
4. Målbild	7
5. Strategins angreppssätt	8
5.1 Psykisk hälsa genomsyrar mål, delmål och målområden	9
6. Gemensamma utgångspunkter	11
6.1 Vägledande principer	11
6.2 Långsiktig ekonomisk uthållighet	11
6.3 Lärande och utveckling på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	11
7. Uppdrag avgör tillvägagångssätt	12
7.1 Rekommenderade tillvägagångssätt	12
Individnivå: Utveckla psykisk hälsa, psykiskt välbefinnande och resiliens	12
Vardagsmiljö: Utveckla hälsofrämjande miljöer	13
Närsamhälle: Stärka närsamhällens och bostadsområdets kraft	13
Styrande nivå: Utveckla hälsofrämjande politik och strategisk resursfördelning inom alla sektorer	14
8. Implementering och uppföljning	14

1. Inledning

Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa gäller för Region Stockholm som koncern under perioden 2022-2030 (i dokumentet används begreppet Strategin). Strategin utgår från Världshälsoorganisationens definition av psykisk hälsa och fokuserar på att utveckla förutsättningarna för psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande i barns, ungas, vuxnas och äldres vardagsmiljöer. När psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande stärks byggs växtkraft hos alla som bor, verkar eller vistas i Stockholmsregionen.

Strategin vilar på Region Stockholms värderingar och står i nära samspel med andra relevanta styrande dokument¹. Den tydliggör nämnders och bolags enskilda och gemensamma ansvar inom strategins område. När Region Stockholms nämnder och bolag integrerar psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande i budget och i verksamhetens planering och genomförande etableras bästa möjliga förutsättningar för att uppnå strategins målbild. Samtidigt bidrar strategin till att nämnder och bolag uppnår sina mål och till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Genom nämnder och bolags aktiva arbete inom området kan Region Stockholms vision om *“en attraktiv hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut”* förverkligas.

Region Stockholms nämnder och bolag ska bidra till Stockholmsregionens gemensamma vision om att bli *“Europas mest attraktiva region”* (Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050). Ansvaret för Stockholmsregionens utveckling beskrivs i RUF5 på följande sätt: *“Eftersom ingen enskild aktör har rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs är framgångsfaktorn att aktörerna samverkar och söker helhetsperspektiv”*. Av det följer att *“Ett starkt gemensamt ansvarstagande är avgörande för regionens utveckling. Varje aktör behöver ta ansvar för sin del, men behöver också stödja de gemensamma processerna”*.

1.1 Syfte

Inom strategins område ska strategin:

¹ Exempel på gemensamma styrande dokument inom områdena uppförande/bemötande, hållbarhet, medarbetare och arbetsmiljö, näringslivsutveckling och tillväxt, folkhälsa, forskning/utveckling/ utbildning/innovation som gäller för samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm. Inom hälso- och sjukvårdsområdet dessutom Framtidens Hälso- och Sjukvård 2025.

- säkerställa att psykisk hälsa prioriteras och beaktas i alla relevanta beslut om budget och verksamhet inom samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm
- stärka förutsättningarna för att beslut vilar på bästa möjliga vetenskapliga grund och beprövad erfarenhet
- möta samhällsutmaningar, behov och möjligheter som Region Stockholms nämnder och bolag, kommuner, civilsamhälle och näringsliv uttrycker
- stödja och komplettera Region Stockholms budget och styrande dokument samt RUF5 2050
- anknyta till nationellt och internationellt antagna rekommendationer och mål inom WHO, OECD, Agenda 2030 med flera

2. Tillämpning

Region Stockholms nämnder och bolag ska beakta strategin i budget samt i planering och genomförande av sin verksamhet. Deras arbete följer det regionala utvecklingsuppdraget. Nämnder och bolag bedömer vilka insatser och arbetsätt som är bäst lämpade inom deras ansvarsområde och avsätter medel för att genomföra det förändringsarbete som behövs.

3. Psykisk hälsa är en grundläggande förutsättning för nämnder och bolag att nå sina mål

Strategins definitioner utgår från den vetenskapligt grundade begreppsmodell som Sveriges Kommuner och Regioner och flera myndigheter utvecklat tillsammans.

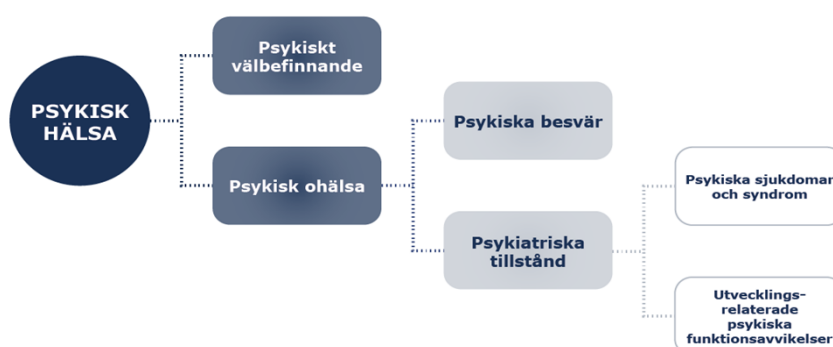

Bild 1: Begrepp inom området psykisk hälsa (från gemensamt PM av Sveriges Kommuner och Regioner, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, 2020)

Världshälsoorganisationen (2004) definierar psykisk hälsa som **“ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i”**.

Definitionen tydliggör betydelsen av förbättrad psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande för att nämnder och bolag ska lyckas med sina uppgifter och tillsammans uppnå Region Stockholms vision.

Förenta Nationerna har fastställt psykisk hälsa som en mänsklig rättighet. Det betyder att varje människa ska ha god och jämlik tillgång till bästa möjliga förutsättningar för att kunna uppnå psykisk hälsa. Det kräver att de får sina basala behov tillgodosedda. Viktiga behov är bland annat näringsrik mat, ett tryggt boende, tillgång till stödjande vardagsmiljöer samt någon form av meningsfull sysselsättning.

Begreppen psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande är nära sammanlänkade med varandra men åtskilda från begreppet psykisk ohälsa. Psykiskt välbefinnande kan beskrivas som en rad psykologiska och sociala förmågor som ger människor möjlighet att fungera väl, att kunna upprätthålla goda relationer med andra människor, att kunna balansera positiva och negativa känslor och att kunna känna meningsfullhet, lycka och tillfredsställelse med livet. Psykisk ohälsa inbegriper psykiska besvär och psykiatriska tillstånd som orsakar lidande och försvårar för personer att kunna förverkliga sina egna möjligheter under kortare eller längre tid.

De psykologiska och sociala förmågorna inbegriper:

- att kunna navigera i och hantera olika möjligheter och hinder som kan uppstå i vardagen
- att kunna hantera olika påfrestningar
- att kunna fatta beslut
- att kunna se sina egna möjligheter och tillkortakommanden
- att kunna sätta upp mål
- att kunna lära sig saker
- att kunna se sitt eget bidrag till samhället

Barn och ungdomstiden är en viktig period för utveckling av dessa förmågor. Med rätt förutsättningar fortsätter utvecklingen under hela livsförloppet. Vardagsmiljöer som erbjuder trygghet, meningsfullhet samt positiva sociala relationer stödjer utveckling av psykologiska och sociala förmågor. Goda och jämlika förutsättningar för utveckling av dessa förmågor lägger grunden för barns, ungas, vuxnas och äldres psykiska hälsa och psykiskt välbefinnande.

Psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande är avgörande för individers, familjers, arbetsplatsers, närsamhällens, kommuners, regioners och nationers möjligheter att förverkliga sina mål. En attraktiv, hållbar och växande storstadsregion erbjuder samtidigt bästa möjliga förutsättningar för att psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande hos alla barn, unga, vuxna och äldre ska kunna utvecklas.

3.1 Två huvudinriktningar

Strategin antar två huvudinriktningar:

Främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande är en proaktiv huvudinriktning där målet är att utveckla psykologiska och sociala förmågor.

Människor i olika tillstånd, från svår kris till situationer av gott fungerande, kan utveckla dessa förmågor. När de främjas skapas goda förutsättningar för dem att utvecklas både som personer och i sina relationer.

Det sker i barns, ungas, vuxnas och äldres vardagsmiljöer såsom exempelvis förskole-, skol-, studie-, fritids- och arbetssammanhang och i närsamhällen och det vidare samhälle de lever i.

Främjande insatser kan också ge förebyggande effekter på psykisk ohälsa genom att de stärker individers resiliens (motståndskraft).

Förebygga psykisk ohälsa är en reaktiv huvudinriktning där målet är att minska symtom på psykisk ohälsa.

När påfrestningarna upplevs större än förmågan att hantera dem kan symtom på psykisk ohälsa uppkomma. De kan begränsa individers förutsättningar att förverkliga sina möjligheter. Därför behöver resiliens förstärkas och svåra påfrestningar undvikas.

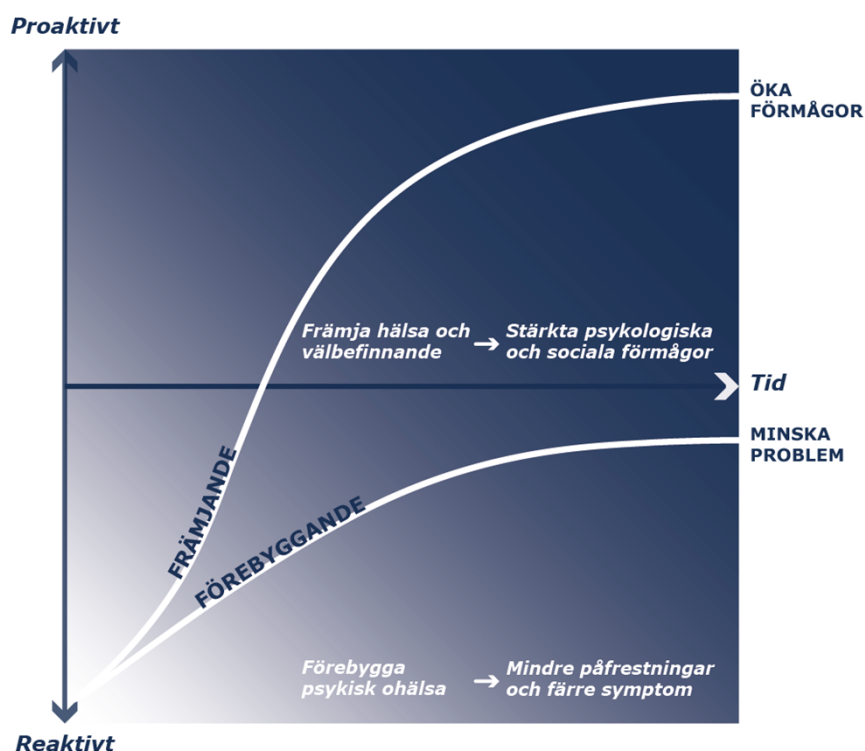

Bild 2: Bilden visar relationen mellan strategins två huvudinriktningar: att främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt att förebygga psykisk ohälsa.

De möjligheter nämnder och bolag har att integrera respektive huvudinriktning varierar med deras olika ansvar och verksamhetsområden. Den förebyggande huvudinriktningen har en tydlig överensstämmelse med hälso- och sjukvårds- samt folkhälsoområdenas prioritering på att minska riskfaktorer för psykisk och fysisk ohälsa och sjukdom. Den främjande huvudinriktningens fokus på utveckling av psykologiska och sociala förmågor stärker tydligare möjligheterna för önskade resultat inom andra områden. Exempel på sådana områden är studier, arbetsliv, miljö- och klimatbeteenden, regionplanering och samhällsbyggande samt ekonomisk utveckling.

4. Målbild

Region Stockholms nämnder och bolag erbjuder bästa möjliga och jämlika förutsättningar för att barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen ska kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa och sitt psykiska välbefinnande i olika vardagsmiljöer under hela livsförloppet.

Genom att bidra till utveckling av psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande stärker nämnder och bolag möjligheterna att uppnå sina egna verksamhetsmål. Det bidrar till Region Stockholms och Stockholmsregionens visioner och stärker Stockholmsregionens position som motor för utveckling i Sverige och Europa.

5. Strategins angreppssätt

Nämnder och bolag ska integrera strategin i alla relevanta beslut inom de olika uppdrag de ansvarar för. De väljer de tillvägagångssätt som bäst leder till att både strategins målbild och nämnden eller bolagets mål uppnås. Beslut om genomförande utgår från strategins gemensamma utgångspunkter. Nämnder och bolag utvecklar tillvägagångssätt som riktas till individer, vardagsmiljöer, närsamhällen och till styrande nivå. För att stödja de gemensamma processerna mot målbilden behövs ett helhetsperspektiv. Etablerade samverkansformer med kommuner, idéburen sektor och näringsliv används och nya former utvecklas.

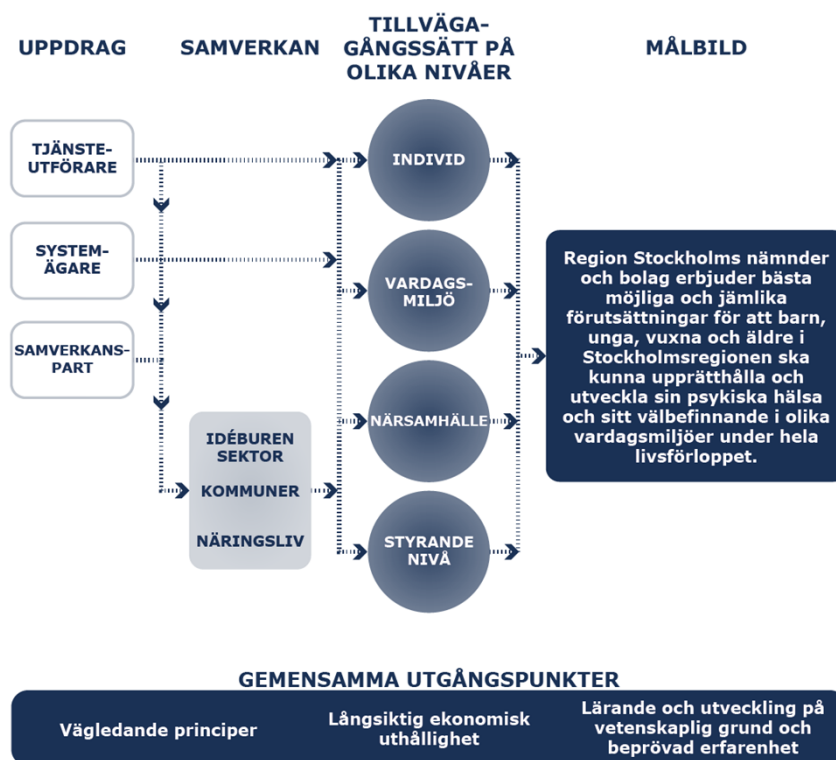

Bild 5: Bilden summerar de överväganden som nämnder och bolag behöver göra för att utveckla bästa möjliga tillvägagångssätt för att bidra till målbilden.

5.1 Psykisk hälsa genomsyrar mål, delmål och målområden

I Region Stockholms budget finns flera mål och målområden och i RUFSS 2050 finns flera mål och delmål som har vetenskapligt grundade ömsesidiga samband med psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande. För att skapa en överblick har mål, delmål och målområden samlats i sex temaområden.

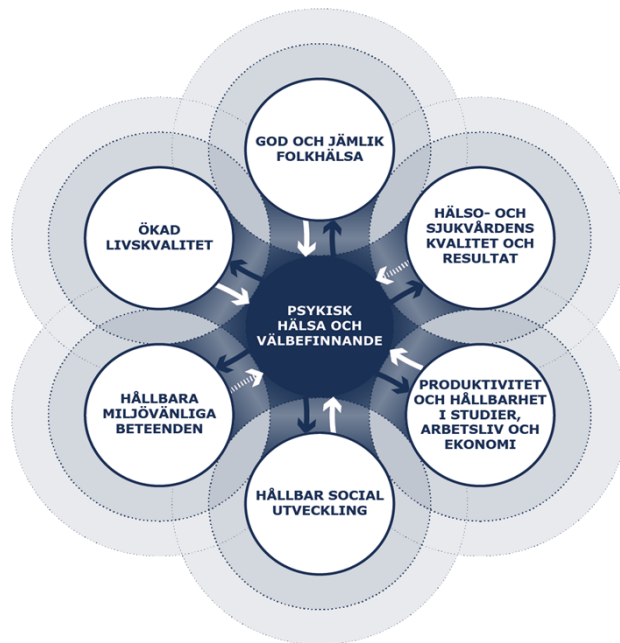

Bild 3: Bilden visar den specifika relation mellan psykisk hälsa och välbefinnande och varje övergripande temaområde. Blå heldragen pil visar en direkt påverkan från psykisk hälsa och välbefinnande på respektive temaområde. En vit heldragen pil visar den omvända riktningen där temaområdet har en påverkan på psykisk hälsa och välbefinnande. Vit streckad pil indikerar att sådan påverkan är indirekt.

En systematisk och detaljerad analys har genomförts av den vetenskapliga grunden för kopplingen mellan psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt inriktningsmål, nämndspecifika mål och målområden i Region Stockholms budget. Motsvarande analys är gjord för mål och delmål i RUFSS 2050. Analysen redovisas i nedanstående bild.

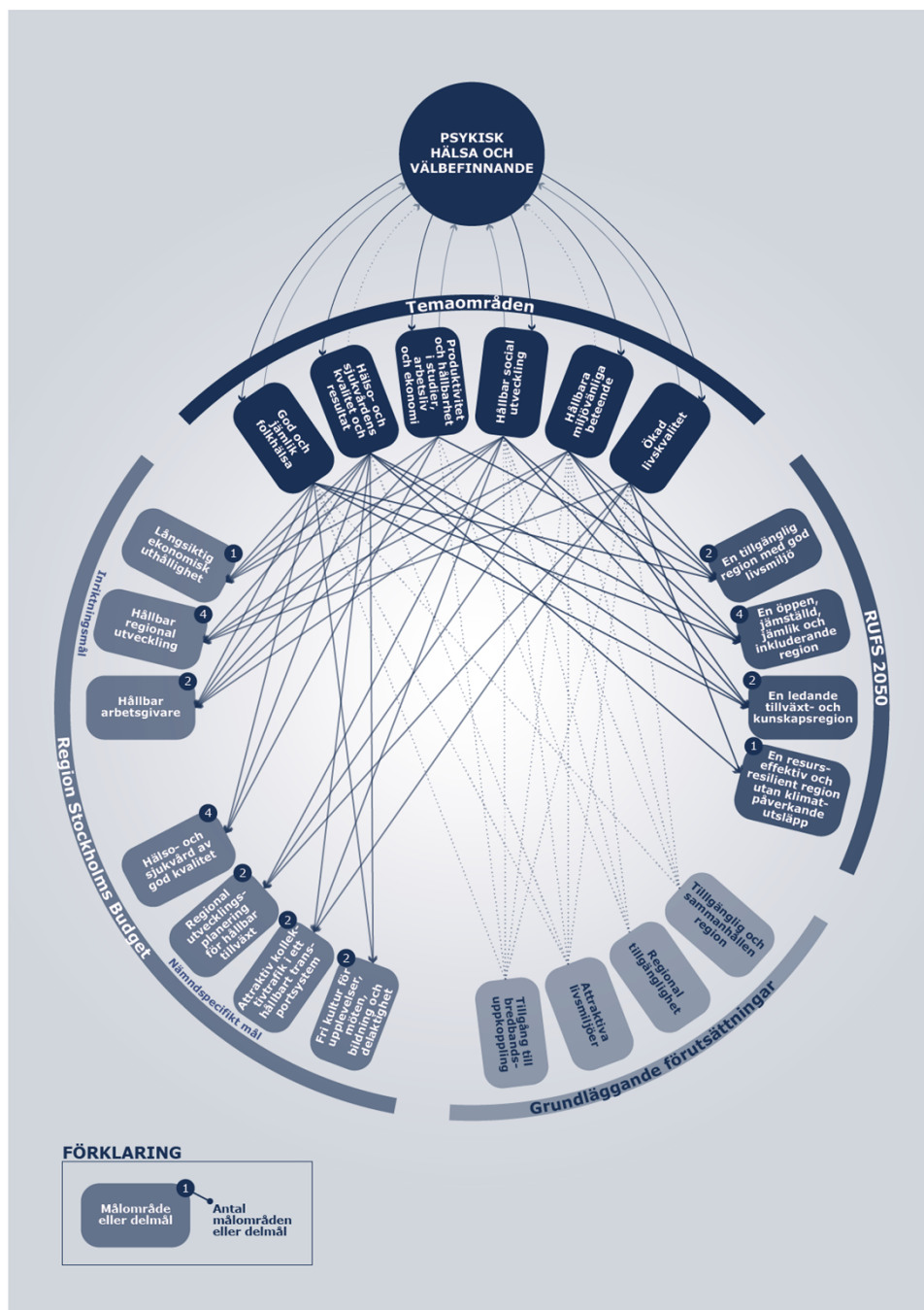

Bild 4: Bilden visar hur psykisk hälsa och välbefinnande påverkar inriktningssätt, näringspolitiska mål och målområden i Region Stockholms budget (till vänster) samt påverkar mål och delmål i RUF 2050 (till höger). Fyra delmål från RUF 2050 (nederst) utgör indirekta men grundläggande förutsättningar för många samband. Heldragna linjer visar direkta samband medan streckade linjer anger indirekta samband.

6. Gemensamma utgångspunkter

6.1 Vägledande principer

De vägledande principerna utgår ifrån och konkretiserar Region Stockholms vision, uppförandekod och andra aktuella styrande dokument inom strategins område. Här ingår också grundläggande mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder samt barns rättigheter.

Nämnder och bolag beaktar de vägledande principerna när de i beslut och genomförande:

- utgår från den etiska principen om proportionell universalism, det vill säga att insatser ska erbjudas alla människor proportionellt till deras behov och utifrån deras olika förutsättningar
- fokuserar på barn, unga, vuxna och äldre och deras vardagsmiljöer (t.ex. hem-, bostads, fritids-, förskole-, grundskole-, gymnasie-, högre studie-, utbildnings-, arbets-, kollektivtrafik-, närsamhälles-, hälso- och sjukvårds-, kultur-, fritids-, och digitala miljöer)
- inhämtar kunskap om barn, unga, vuxna och äldres behov och utvecklar adekvata former för samskapande med dem
- tar ansvar för sitt eget bidrag till det gemensamma arbetet för att förverkliga strategins målbild och aktivt bidrar till att samhällsaktörer i hela Stockholmsregionen ska kunna utvecklas i samma riktning
- överväger hur samarbete med nationella och internationella aktörer inom strategins område kan bidra till och utvecklas för ett ömsesidigt kunskapsutbyte

6.2 Långsiktig ekonomisk uthållighet

Nämnder och bolag ska grunda sina beslut på ekonomiska konsekvensanalyser som visar positiva och negativa effekter på psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt på mål, delmål och målområden inom de sex övergripande temaområdena. De beskriver också förväntade minskade kostnader för olika aktörer. Vid genomförande av insatser följs de faktiska utfallen upp.

6.3 Lärande och utveckling på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Nämnder och bolags beslut ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den hämtas från de olika kunskapsområden som är mest relevanta för respektive nämnd och bolags uppdrag. Beslut om genomförande ska överväga hur utveckling, testande och lärande, innovation och kunskapsutveckling samt implementering och uppskalning kan möjliggöras. Lärande och utveckling på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet utvecklas genom en aktiv samverkan med olika

lärosäten i Stockholmsregionen och med nationella och internationella aktörer med kompetens inom strategins områden.

7. Uppdrag styr tillvägagångssätt

Nämnder och bolag väljer tillvägagångssätt utifrån deras olika uppdrag som:

Tjänsteutförare	Internt och externt upphandlad tjänsteutförare med invånare som målgrupp
Systemägare	Ägare, beställare, samordnare, bidragsgivare med andra aktörer som målgrupp
Samverkanspart	Region Stockholm som en samlande kraft för Stockholmsregionens utveckling

Region Stockholms nämnder och bolag bör även beakta hur de kan integrera de två huvudinriktningarna i sitt arbetsgivaruppdrag. Arbetet följer de förutsättningar som ges i styrande dokument för arbetsgivaruppdraget (Medarbetarpolicy).

7.1 Rekommenderade tillvägagångssätt

Barn, unga, vuxna och äldre ska erbjudas goda och jämlika förutsättningar för att utveckla psykologiska och sociala förmågor som bidrar till psykisk hälsa, psykiskt välbefinnande och resiliens, både individuellt, i grupper och närsamhällen och på befolkningsnivå. Nämnders och bolags olika uppdrag och mål ger dem olika förutsättningar för att genomföra de rekommenderade tillvägagångssätten.

Individnivå: Utveckla psykisk hälsa, psykiskt välbefinnande och resiliens

Mänsklig utveckling främjar verksamhetens och samhällets hållbara utveckling. Region Stockholms nämnder och bolag har möjlighet att stärka individen i strategins riktning. Kunskapshöjande insatser kan erbjudas genom till exempel utbildning, kommunikationsinsatser eller digitala verktyg som kan ge barn, unga, vuxna och äldre möjlighet att utveckla psykologiska och sociala förmågor.

Dialog och reflektion är exempel på arbetsätt som ger människor möjlighet att utvecklas tillsammans och ta gemensamt ansvar för sig själva och samhället, det gäller såväl för barn, elever och studenter i utbildningssammanhang som för medarbetare och chefer på arbetsplatser. Arbetsgivare i regionen ska erbjuda stöd till medarbetare och chefer för att främja psykisk hälsa, psykiskt välbefinnande och resiliens. De utgör

centrala förutsättningar för att medarbetare och chefer ska kunna växa och utvecklas i ett hållbart arbetsliv.

Vardagsmiljö: Utveckla hälsofrämjande miljöer

Barns, ungas, vuxnas och äldres vardag längs livsförloppet sker i olika miljöer. En hälsofrämjande miljö kan beskrivas som en plats eller ett socialt sammanhang där människor deltar i vardagliga aktiviteter och där olika faktorer i den fysiska och psykosociala miljön, i organisationen och bland olika personer samspekar.

Region Stockholms nämnder och bolag har i vissa fall ett direkt ansvar för olika miljöer som exempelvis arbetsmiljöer, hälso- och sjukvårdsmiljöer, resenärsmiljöer och vissa utbildnings- och studiemiljöer (till exempel praktikplatser och verksamhetsförlagd utbildning). I dessa fall har nämnder och bolag ett eget ansvar för att säkerställa en hälsofrämjande miljö för psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande.

När andra aktörer i länet har ansvar för vardagsmiljön kan nämnder och bolag vid förfrågan erbjuda sakkunskaps- och utvecklingsstödjande insatser för att möjliggöra att vardagsmiljön utvecklas i linje med strategins målbild. Sådana insatser behövs för att utveckla vardagsmiljöer för studier, arbete och fritid för barn, unga, vuxna och äldre.

Inom t.ex. utbildningsområdet och området för högre studier kan Region Stockholm bidra med kunskaps- och utvecklingsmetodik när ansvariga aktörer önskar utveckla sina förskole-, grundskole-, gymnasie- och miljöer för högre studier för att bättre främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Alla arbetsgivare i regionen bör verka för att skapa förutsättningar för hälsofrämjande arbetsplatser som stärker välbefinnande och mänsklig utveckling. Tillsammans kan arbetsgivare lära av varandra i arbetet med att främja mänsklig utveckling och välbefinnande.

Metoder och angreppssätt såsom organisationsutveckling, förändring av den fysiska miljön, utveckling av administration, ledning och styrning samt utveckling av organisationers relationer till sin omvärld används för att utveckla hälsofrämjande miljöer.

Närsamhälle: Stärka närsamhällens och bostadsområdets kraft

Närsamhällen, bostadsområden och fritidsmiljöer behöver främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa. För att utveckla denna kraft behöver nämnder och bolag föra dialog och skapa förankring med aktörer inom idéburen sektor och civilsamhälle, stadsdelar, kommuner med flera. Nämnder och bolag kan vid förfrågan erbjuda kunskaps- och utvecklingsstödjande insatser i linje med strategins målbild.

Styrande nivå: Utveckla hälsofrämjande politik och strategisk resursfördelning inom alla sektorer

På styrande nivå sker utvecklingen internt inom Region Stockholms nämnder och bolag, i samverkan mellan dem samt i samverkan med kommuner, i kommungemensamma sammanhang och med andra aktörer i länet. Styrande dokument inom alla sektorer, både inom Region Stockholm och externt, behöver integrera perspektivet psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande.

Nämnder och bolag ska genomföra konsekvensanalyser i berednings- och beslutsprocesser i samband med större projekt och reformer så att förutsättningar för att utveckla befolkningens psykiska hälsa och psykiska välbefinnande systematiskt stärks.

Resursfördelning sker internt inom Region Stockholms verksamheter och externt genom avtal, upphandlingar och beställningar genom bidragskriterier som ska integrera strategins två huvudinriktningar. Nya former för ekonomistyrning, såsom utfallskontrakt och modeller för samfinansiering mellan offentliga aktörer, kan vara aktuella.

8. Implementering och uppföljning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att ta fram och genomföra de tillvägagångssätt som bäst leder till målbilden inom deras ansvarsområde. De gemensamma utgångspunkterna vägleder valet av tillvägagångssätt.

Utveckling, testning, implementering, uppskalning samt permanentande av nya tillvägagångssätt ges nödvändiga förutsättningar. Kunskap och utvecklingsmetodik erbjuds för att möjliggöra framtagande och genomförande utifrån tillgänglig vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet.

Uppföljning av arbetet integreras i ordinarie system för rapportering och i enlighet med Region Stockholms modell för integrerad ledning och styrning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri
Karin Ölander

TJÄNSTEUTLÅTANDE

RS 2020-0457

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa

Ärendebeskrivning

I budget för 2019-2021 uppdras åt hälso- och sjukvårdsförvaltningen att ta fram en strategi för främjande av psykisk hälsa och förebyggande av psykisk ohälsa för samtliga Region Stockholms nämnder och bolag.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt
förebyggande av psykisk ohälsa
Referenser

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i psykiatriberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden godkänner förslaget till strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa.
2. Ärendet överlämnas till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Om uppdraget och hur arbetet bedrivits

I Region Stockholms budget för åren 2019-2021 har uppdraget om utveckling av en ny strategi för psykisk hälsa successivt tydliggjorts. Budgetbesluten har klargjort strategins regionala perspektiv och huvudinriktningarna: främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa.

Samverkan

För att få kunskap om utmaningar, behov och lösningar inom området samt för att identifiera möjligheter till samarbete, har hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomfört dialoger med andra förvaltningar inom Region Stockholm och andra samhällsaktörer i regionen. Vetenskapligt stöd och beprövad erfarenhet har inhämtats genom samverkan med lärosäten i regionen, med nationella utvecklingspartners såsom RISE och SKR, samt med en expertgrupp av ledande internationella aktörer.

I Budget 2019 klargjordes att strategin skall vara regional och att en rad samhällsaktörer skall engageras. Den förebyggande huvudriktningen för uppdraget tydliggjordes. Flera kommunstyrelseordförande i kommuner i länet deltog i en serie rundabordssamtal. I Budget 2020 vidgades uppdraget till att också omfatta en främjande inriktning. Strategins formella ram tydliggjordes genom integrerad ledning och styrning (ILS), Region Stockholms styrmodell, och avstämningar med närliggande policy- och strategiarbeten. För att testa och utveckla arbetssätt för att främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande påbörjades ett samarbete med tre kommuner. I Budget 2021 tydliggörs arbetet med att fortsätta utveckla både det främjande arbetet för psykisk hälsa och det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa, samt att strategin beslutas i regionfullmäktige under 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till beslut avseende verksamhetsplan för hälso- och sjukvårdsförvaltningen 2021 betonar: "Utvecklingen av den psykiska hälsan är av yttersta vikt för att uppnå regionens mål inom till exempel områdena folkhälsa, hälso- och sjukvårdens kvalitet och utfall och produktivitet och hållbar ekonomisk utveckling. Regionens långsiktiga sociala och ekonomiska hållbarhet kräver att vi växlar upp arbetet för främjande av psykisk hälsa och förebyggande av psykisk ohälsa".

Strategins vetenskapliga grund och anknytning till internationella styrdokument

Världshälsoorganisationen (WHO) antog 2004 den definition av psykisk hälsa som sedan dess väglett utvecklingen inom området främjande av psykisk hälsa och förebyggande av psykisk ohälsa. Definitionen utgår från psykisk hälsa som en integrerad del av människors vardag och liv: "psykisk hälsa är ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i" (1). Forskningen är nu tydlig kring vilka förutsättningar och insatser för främjande av psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande som behöver ske i olika vardagsmiljöer från barndom till ålderdom och längs livsförloppet (2-9). När dessa vardagsmiljöer kan erbjuda rätt förutsättningar främjas psykisk hälsa och välbefinnande, och grunden läggs för samhällsekonomi och samhällsutveckling inom minst sex olika områden. De sex områdena är alla av stor betydelse för Stockholmsregionens utveckling: god och jämlik folkhälsa, hälso- och sjukvårdens kvalitet och resultat, produktivitet och hållbarhet i studier, arbetsliv och ekonomi, hållbar social utveckling, hållbara miljövänliga beteenden samt ökad livskvalitet (t.ex. 3, 4, 6, 9, 10, 13, 17-19). Kunskapen om dessa förutsättningar och hur de kan påverkas är nu betydande (2-10).

Psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande - en grundläggande resurs för samhällets utveckling

WHO, Euro och EU-kommissionen utvecklade tillsammans från mitten av 2000-talet ett program med fokus på främjande av psykisk hälsa och förebyggande av psykisk ohälsa som resulterade i flera vägledande dokument (11, 12). Programmet huvudsakligen är från 2016 att "EU:s mentala kapital, befolkningens kognitiva, intellektuella och emotionella potential, är en nyckelresurs för EU:s framgång som en kunskapsbaserad ekonomi och dess förmåga att förverkliga sina strategiska sociala och ekonomiska policymål" (12). OECD har sedan 2009 lett utvecklingen av välbefinnande som övergripande mål för länders och regioners ekonomiska och samhälleliga utveckling. OECD har samlat forskning och utveckla policy för att stärka området. De har betonat behovet av att integrera politikområden såsom hälsa, utbildning och arbetsliv för att bättre kunna stärka befolkningars psykiska hälsa och ekonomisk utveckling. Finland drev frågan inom EU som under hösten 2019 fastställde fundamentala principer för en ekonomi för välbefinnande. OECD tog på Finlands uppdrag fram en sammanställning av de stora positiva samhällseffekter som Europa som helhet, och olika europeiska länder, kan nå genom att etablera välbefinnande som en grundläggande princip för ekonomistyrning och ekonomiska prioriteringar (16).

Kommissionen om global psykisk hälsa och hållbar utveckling slår fast att det finns ett nära samband mellan psykisk hälsa och varje annan fråga inom hållbar utveckling, från utbildning till ekonomisk tillväxt, till konflikt och klimatförändring. Området måste därför integreras i arbetet med varje

globalt hållbarhetsmål. Sir Richard Layard, professor i ekonomi, har funnit att främjande av psykisk hälsa och välbefinnande kan vara ”det mest betydelsefulla enskilda steget framåt (ekonomiskt och socialt) för det 21 årtusendet” (13).

Storbritannien är ett av flera i Europa, Nordamerika och Oceanien som stärkt områdets strategiska betydelse under det senaste decenniet. I rapporten “Mental Capital & Wellbeing”, koordinerades landets högsta vetenskapliga rådgivare fler än fyrahundra forskare inom många olika samhällsområden för att klargöra den strategiska betydelsen av psykisk hälsa och välbefinnande för landets framtida utveckling. Rapporten fastställde områdets betydelse för att påverka utveckling inom samtliga samhällsområden och för samhällsekonomin. Slutsatsen kan summeras i att länder, regioner och städer systematiskt behöver stödja utvecklingen av människors psykologiska och sociala förmågor för att säkerställa bästa möjliga ekonomiska och sociala utveckling (14). What Works Centre for Wellbeing i Storbritannien är ett ledande center för samlad vetenskap kring främjande av psykiskt välbefinnande och betydelsen av välbefinnande som en oundgänglig grund för offentlig politik (15).

Överväganden

Strategins målbild är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för att barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen ska kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa och sitt välbefinnande i olika vardagsmiljöer. Strategin vilar på Region Stockholms gemensamma värderingar och står i nära samspel med relevanta styrande dokument. Genom att målbilden uppnås ges samtidigt bästa möjliga förutsättningar för nämnder och bolag att uppnå många viktiga mål. Det stärker möjligheten att förverkliga: Region Stockholms vision om “en attraktiv hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut” och Stockholmsregionens gemensamma vision om att bli ”Europas mest attraktiva region” (Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2050)

Fokus på psykisk hälsa genom två huvudinriktningar

Strategin utgår från psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande som centrala delar av barn och ungas, vuxnas och äldres humankapital (från kunskaper, färdigheter, utbildning, talanger, kompetenser och hälsa till produktionsförmåga).

Världshälsoorganisationens (2004) definition av psykisk hälsa tydliggör att psykisk hälsa handlar om att barn, unga, vuxna och äldre både kan förverkliga sina möjligheter i sitt liv och därmed fungera väl och uppleva livskvalitet. Här ingår också förmåga att balansera positiva och negativa känslor, att känna lycka och tillfredsställelse med livet och att upprätthålla goda relationer med andra människor genom psykologiska och sociala förmågor.

Strategins främjande huvudinriktning handlar om att skapa förutsättningar för att dessa förmågor kan utvecklas och fokuserar på hur dessa förmågor kan bidra till måloppfyllelse inom flera samhällsområden. Den främjande huvudinriktningen stärker barn, unga, vuxna och äldres motståndskraft (resiliens) mot utmaningar i livet. Den stöder förutsättningarna för den förebyggande huvudinriktningen som mer fokuserat och reaktivt strävar efter att bromsa negativ utveckling av psykisk ohälsa d.v.s. minska psykiska besvär.

Möjligheter att integrera de två huvudinriktningarna skiljer sig mellan nämnder och bolag beroende på verksamhetsområde, mål och uppdrag. Rekommenderade tillvägagångssätt för de två huvudinriktningarna Fokus för strategin ligger på barn, unga, vuxna och äldre och deras olika vardagsmiljöer (t.ex. hem-, bostads-, utbildnings-, studie-, arbets-, kollektivtrafik-, närsamhälles- och digitala miljöer). Utformningen av vardagsmiljöer ger olika förutsättningar för utveckling av insatser. Det innebär att insatser för att främja psykisk hälsa och välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa måste genomföras i miljöer som Region Stockholms nämnder och bolag direkt ansvarar för och i miljöer som ligger inom andra aktörers ansvarsområde. Rekommenderade tillvägagångssätt är beroende av respektive nämnds och bolags förutsättningar.

På individnivå handlar arbetet om att stärka invånarnas förmåga att hantera påfrestningar och att utveckla psykisk hälsa och välbefinnande. I vardagsmiljöer innebär strategin att utveckla hälsofrämjande vardagsmiljöer för barn, unga, vuxna och äldre. I arbetet med närsamhällen är fokus att hälsofrämjande bostadsområden som stärker välbefinnande och utveckling. På styrande nivå utvecklas och genomförs en hälsofrämjande politik i riktning mot strategins målbild inom alla områden och sektorer.

Strategin kompletterar Region Stockholms budget och styrande dokument Psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande är en grundläggande resurs för att uppnå målsättningar bland annat inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. När förståelsen för hur psykisk hälsa och välbefinnande utvecklas möjliggörs beslut som bidrar till strategins målbild och samtidigt åstadkommer resultat för verksamheten (17). Genom Region Stockholms styrmodell, integrerad ledning och styrning (ILS), skapas förutsättningar för att nämnder och bolag integrerar psykisk hälsa och välbefinnande i budget, verksamhetsplanering samt i verksamhetens genomförande. Det Säkerställer att strategins syfte och målbild samt mål inom respektive nämnd bättre kan uppnås. Nämnder och bolag har sitt eget sammanhang, sin kultur, språk, vetenskapliga referenser och kunskapsområden vilket gör dem bäst lämpade att bedöma vilka tillvägagångssätt som passar bäst för sitt respektive ansvarsområde.

Strategins gemensamma utgångspunkter är mänskliga rättigheter (exempelvis barns rättigheter) samt att insatserna ska erbjudas alla människor, proportionellt utifrån deras behov och olika förutsättningar

(proportionell universalism). Insatser ska samskapas med barn, unga, vuxna och äldre och vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Resursanvändning för psykisk ohälsa för samtliga aktörer i Stockholmsregionen, uppgick 2018 till minst 60 miljarder kronor, eller 5 procent av bruttoregionalprodukten 2018 (20, 31). Region Stockholms kostnader om cirka 18 miljarder kronor bärs främst av hälso- och sjukvården, men Region Stockholm bär också stora kostnader för psykisk ohälsa i egenskap av rollen som arbetsgivare. Psykiatriområdet, den somatiska vården och primärvården drabbas av stora merkostnader för psykisk ohälsa. För att bättre kunna stå emot påfrestningar, att skapa resiliens och därmed minska psykisk ohälsa krävs mobilisering från alla samhällssektorer. Covid-19 kan medföra påfrestningar som utmanar barn, unga, vuxna och äldres psykiska hälsa och välbefinnande (CES, 2020). Region Stockholms roll och utvecklingsansvar för Stockholmsregionen Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFSS 2050) samlar offentliga aktörer, civilsamhälle, näringsliv och akademi för att verka tillsammans för hela Stockholmsregionens utveckling. Det samlade ansvaret beskrivs i följande ställningstaganden: "Eftersom ingen enskild aktör har rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs är framgångsfaktorn att aktörerna samverkar och söker helhetsperspektiv." och "Ett starkt gemensamt ansvarstagande är avgörande för regionens utveckling. Varje aktör behöver ta ansvar för sin del, men behöver också stödja de gemensamma processerna".

Stockholmsregionen är en modern, snabbt växande storstadsregion med landsbygd och skärgård med en världsledande kunskaps- och innovationsintensiv ekonomi som är starkt beroende av teknisk utveckling. Genom att addera perspektivet psykisk hälsa och låta det genomsyra samtliga samhällsområden samt insatserna för stockholmsregionens utveckling förbättras möjligheten att hantera utmaningar mot att förverkliga visionen i RUFSS 2050.

Av resursanvändningen för psykisk ohälsa (60 miljarder kronor) bärs 40 miljarder kronor av aktörer utanför Region Stockholm (RISE 2019). Kostnaderna för psykisk ohälsa i länets 26 kommuner uppgår till 15-20 miljarder kronor årligen. För länets arbetsgivare uppgår kostnader till ungefär 20 miljarder kronor årligen och är kostnader som uppstår på grund av minskad produktivitet, sjukfrånvaro och omställningskostnader. Med ett sammanhållet strategiskt arbete för att förebygga psykisk ohälsa kan onödiga kostnader för arbetsrelaterad psykisk ohälsa undvikas och kapaciteten i verksamheter bättre räcka till för att möta den växande befolkningens ökade behov.

Genom att fokusera både på att främja psykisk hälsa och välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa kan de ökande ohälsotalen mötas samtidigt som andra värden skapas vilket är en förutsättning för att minska risken för en överbelastad sjukvård som behöver fokusera behandlingsansvar för psykiska besvär och psykiatriska tillstånd.

Stödjande åtgärder för implementering av strategin

För att skapa legitimitet inom nämnder och bolags olika områden behöver den vetenskapliga grunden hämtas från olika relevanta kunskapsområden när strategin ska genomföras. Framtagande av stöd utgår från strategins gemensamma utgångspunkter, uppdrag och samverkansrelationer för att systematiskt utveckla tillvägagångssätt som leder till att målbilden kan uppnås.

I framtagande av stöd ingår också att identifiera hur testande, lärande, innovation och kunskapsutveckling, samt implementering och uppskalning kan möjliggöras i förhållande till insatser inom strategin.

Ett viktigt område att utveckla är indikatorer för uppföljning av strategins målbild med avseende på relevanta inriktningsmål och nämndspecifika mål i Region Stockholms Budget samt RUFSS 2050. Indikatorer och rapporteringsanvisningar för att följa upp nämnders och bolags genomförande av strategin behöver också utvecklas. Utvecklingen av indikatorer bör ske i nära samarbete med Regionledningskontoret i samverkan med nämnder och bolag.

Region Stockholms nämnder och bolag behöver kunskaps- och utvecklingsstöd i implementering av strategin. Särskilt viktig är den främjande inriktningens utveckling. För att implementera och skala upp krävs nya sätt att arbeta. Det räcker inte att göra mer av sådant som gjorts hittills. Ansvariga för utvecklingen av tillvägagångssätt för strategin inom varje nämnd och bolag behöver samlas för att få ett enskilt och gemensamt stöd för att kunna utveckla området tillsammans. Testmiljöer kan etableras för att ge förutsättningar för lärande och experimenterande både inom och mellan olika verksamhetsfält, för gemensam utveckling mellan Region Stockholms verksamheter och samverkansaktörer samt tillsammans med barn, unga, vuxna och äldre.

Under 2021 avser Hälso- och sjukvårdsförvaltningen att planera för stödjande åtgärder för Region Stockholms implementering av strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa. Denna aktivitet ska följas upp inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Ekonomiska konsekvenser

Aktiviteter som genomförs inom strategin finansieras inom ordinarie budget hos aktuella nämnder och bolag. Samtliga aktiviteter ska följas upp och utvärderas utifrån hur de skapar effekter för relevanta områden inom den nämnd och bolag som genomför aktiviteten samt på strategins målbild. Utvecklingen ska ge positiva verksamhetsmässiga konsekvenser, säkerställa långsiktig ekonomisk uthållighet och förbättra måluppfyllelse inom nämnders och bolags uppdrag.

För att möjliggöra stödjande åtgärder för Region Stockholms implementering av strategin avsätts erforderliga medel t.ex. från

statsbidrag för psykisk hälsa, så att strategin ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Nyttan och ändamålsenlig utformning av de stödjande åtgärderna kommer att utvärderas och utvecklas löpande.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att individens psykiska hälsa är i fokus i möte med vården vilket utgör en viktig grund för patientsäkerhetsarbetet. Ett systematiskt arbete med att förebygga psykisk ohälsa ger bästa förutsättningar för att erbjuda barn, unga, vuxna och äldre mer adekvata insatser i deras vardagsmiljöer så att de inte behöver vänta på att uppnå kriterierna för att kunna få insatser från sjukvården. Strategin förväntas inte bidra till negativa konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Strategin utgår från grundläggande mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder, samt att insatser ska erbjudas alla människor proportionellt utifrån deras behov och deras olika förutsättningar.

Miljökonsekvenser

Psykisk hälsa och välbefinnande har en direkt positiv effekt på hållbara miljövänliga beteenden hos befolkningen. Strategin förväntas inte bidra till negativa miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra administrativa konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2021-02-23

Regionstyrelsen
Rotel II

REMISS
2021-03-26

Diarienummer
RS 2020-0457

Remissinstanser – se sändlista

Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk hälsa

Rotel II remitterar för yttrande bilagda tjänsteutlåtande från hälso- och sjukvårdsförvaltningen och en remissversion av Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk hälsa. I remissen ligger att roteln vill ha remissinstansernas synpunkter på förslaget inför beslut i regionfullmäktige. Strategin avses att beslutas vid regionfullmäktiges sammanträde den 16 november 2021.

Remisstiden sträcker sig till den 17 juni 2021. Yttranden ska skickas till regionledningskontorets registrator, e-post: registrator.rlk@sll.se. Ange diarienummer RS 2020-0457. Förbund och civilsamhällesorganisationer ombeds inkomma med ett samlat svar per organisation.

Frågor kring remissen kan besvaras av Fredrik Lindencrona, avdelningen för närsjukvård, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, e-post fredrik.lindencrona@sll.se, telefonnummer 0700-017163.

Patrik Lind
Kanslichef

Sändlista

Uppdrag av Region Stockholm

Arriva Sverige AB
Keolis Sverige AB
Nobina Sverige AB
Transdev Sverige ab
MTR Tunnelbanan AB
MTR Pendeltågen AB
AB Stockholms spårvägar
Aleris AB
Capio AB
Ersta Diakonisällskap
Global Health Partner AB
PIST – Personalägda vårdcentraler i Stockholm
Praktikertjänst AB
Stiftelsen Stockholms sjukhem
Stockholms privata fysioterapeuter
Stockholms privatläkarförening/Stockholms privatläkarservice AB
Vårdföretagarna
Distriktstandvården Sverige AB
Praktikertjänst AB, affärsområde tandvård
Privattandläkarna

Regionala aktörer

Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Lidingö stad
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Stockholms stad
Sundbybergs stad
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun

Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms stad
Värmdö kommun
Österåkers kommun
Länsstyrelsen i Stockholms län
Storsthlm
Skärgårdsstiftelsen
Trafikverket Stockholm
Stockholms handelskammare

Civilsamhälle

Funktionsrätt Stockholms län
Synskadades riksförbund, Stockholm och Gotlands län
DHR Stockholms läns distrikt
Sverigefinska riksförbundet, distrikt Stockholm
Sverigefinska ungdomsförbundet
Sameföreningen i Stockholm
Tornedalingar i Stockholm
Le romane nevimata Nytänkande kvinnonätverket
Riksförbundet Internationella romska och resande Kvinnocenter
PRO (Pensionärernas Riksorganisation)
SKPF (Svenska KommunalPensionärers Förbund)
SPF Seniorerna
Riksidrottsförbundet RF-SISU Stockholm
Friluftsförbundet Region Mälardalen
Folkets Hus och Parker
Rädda Barnen
Röda Korset
UNICEF

Övriga

Region Uppsala
Västra Götalandsregionen
Region Östergötland
Region Gotland
Karolinska Institutet
Stockholms universitet
Kungliga Tekniska högskolan
Handelshögskolan i Stockholm
Södertörns högskola
SACO
TCO

LO
Stockholm Business Region
Svenskt näringsliv
Folkhälsomyndigheten
VINNOVA
RISE
SKR
Skolverket
Skolinspektionen
Socialstyrelsen
Healthy Cities-nätverket
SPSM
Ifous
SNITTS Swedish network for innovation and technology transfer
support
MindShift Sverige
Sveriges Förenade Studentkårer
Stockholms Studenters Centralorganisation
Mind
Suicide Zero
Maskrosbarn
Föreningen Tilia
Viable Cities
Friskolornas Riksförbund
Riksförbundet Hjärnkoll
NSPH

Internt Region Stockholm

Fastighets- och servicenämnden
Färdtjänstnämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Karolinska universitetssjukhuset
Kulturnämnden
Patientnämnden
Revisorskollegiet
Stockholms läns sjukvårdsområde
Tillväxt- och regionplanenämnden
Trafiknämnden
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje
AB Stockholms läns landstings internfinans
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Danderyds sjukhus AB

REMISS
2021-03-26

Diarienummer
RS 2020-0457

Folktandvården i Stockholms län AB
Landstingshuset i Stockholm AB
Locum AB
Medicarrier AB
S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Stockholm Care AB
Södersjukhuset AB
Södertälje sjukhus AB
Tiohundra AB

Anmälningar

17

ÄLN 2021/45